Negende Jaargang, Nummer 12 | Verschijnt maandelijks | 11 December 1937

LABORISTA ESPERANTISTO
ARBEIDER ESPERANTIST

ORGAAN VAN DE FEDERATIE VAN ARBEIDERS-ESPERANTISTEN IN HET GEBIED VAN DE NEDERLANDSE TAAL

Redactie: Postbus W 6, Amsterdam-W. || Secretariaat van de Fed. van Arbeiders-Esperantisten: Postbus W 6, Amsterdam-W.
Administratie: Postbus O. 50, Amsterdam-O. || Postgiro Amsterdam 144698. || In België: Esschenstraat 16, Antwerpen

Abonnementsprijs f 0.75 per jaar. | Voor leden gratis. | Oplaag 7000 exemplaren.

ZAMENHOFDAG.

15 December. In de rusteloosheid van onze strijd voor de verbreiding van Esperanto, staan we enige ogenblikken eerbiedig stil om den man te herdenken, aan wiens onverwoestbaar idealisme onze internationale taal te danken is en om nieuwe moed en kracht te putten uit zijn bescheiden en toch zo bezielende persoonlijkheid.

Hoe wij, esperantisten, ook politiek en religieus georiënteerd zijn, wij werden — waarom het te ontkennen? — tot zijn schepping aangetrokken door het ideaal van wereldvrede en broederschap der volkeren, dat hij er aan ten grondslag heeft gelegd. Dat ook tal van andere grenzen de volkeren gescheiden houden, en Esperanto alleen niet voldoende is, om tot een harmonisch mensdom te geraken, is niet van invloed geweest op onze gevoelens voor dit ideaal, noch op onze bewondering en waardering voor den persoon van Dr. Zamenhof.

De toestanden, die Dr. Zamenhof er toe hebben gebracht, zijn taal te scheppen, bestaan nog altijd. Zelfs nu, 50 jaar na het verschijnen van Esperanto, hebben de deelnemers aan het Esperanto-congres te Warschau met eigen ogen kunnen waarnemen, onder welke omstandigheden hij moest leven en werken. Niets bleek er ten gunste te zijn veranderd. Integendeel moet thans worden vastgesteld, dat de rassenhaat steeds feller geworden is en zich ook buiten Polen heeft verbreid. En in verschillende landen wordt het werk van Dr. Zamenhof met wantrouwen aangezien of nagenoeg geheel verboden. Reactionnaire machten vrezen het volken-bindend vermogen van zijn taal.

De wereld maakt op het ogenblik een ziekte van hyper-nationalisme door, zoals zij wellicht nimmer te voren heeft gekend en waarvan de gevolgen met bange vrees worden tegemoet gezien. Verder dan ooit schijnen wij van Zamenhof's ideaal af te staan.

Moeten wij daarom wanhopen? Neen! Esperanto heeft moeilijker dagen gekend, heeft zelfs een wereldoorlog doorstaan, maar steeds weer heeft het de mensen bezield met hoop en vertrouwen voor de toekomst.

Wij, die leven in democratische landen, hebben de historische plicht, met verdubbelde ijver het werk voor de verbreiding van Dr. Zamenhof's taal voort te zetten. Toch mene men niet, dat in de dictatuurlanden alles voor onze beweging verloren is. Waar men daar bevreesd is, in huis hardop te praten, zal op deze dag bij vele onzer kameraden een blik op de kalender oude herinneringen wekken, en de gelofte van trouw aan het ideaal zwijgend worden hernieuwd. Eens zal het ogenblik komen, waarop wij elkaar weer vrij kunnen ontmoeten en samen verder kunnen werken. De jaarlijkse herinnering aan Dr. Zamenhof moge ons telkenmale meer sterken in onze strijd en steeds meer nieuwe aanhangers bezielen met geestdrift voor onze heilige zaak.

Nederlanda Oficejo „Esperanto en la Lernejojn."

Alvoko al geinstruistoj esperantistaj.

Gesamideanoj,

Vi jam aŭdis kaj legis pri la starigo de la nederlanda oficejo *„Esperanto ĉe la Instruado"*. Kaj ni zorgos, ke ankoraŭ multe vi legos kaj aŭdos pri nia nova instituto kaj ĝia laboro. De kelkaj flankoj jam atingis nin simpati-esprimoj kaj bondeziroj por nia sukceso. Sed, karaj geamikoj, bonvolu bone kompreni, ke la sukceso de nia penado tiom dependos de vi, kiom de ni. Plejparte eĉ de la via konstanta subtenado de niaj klopodoj.

Duonan jarcenton ni nun propagandas, jardekojn ni pli-malpli emfaze postuladas la enkondukon de Esperanto ĉe la instruado. Kvazaŭ instinkte ni komprenis, ke, atinginte tiun celon, ni povus krii venkon. Sed, ho ve, ĝis nun ni restis vokantaj en la dezerto! La malfortaj voĉoj unuopaj perdiĝis en la senfinan spacon. De nun ni alvokos la surdulojn per laŭtvokilo, tiel devigante la mondon aŭskulti nin. Ankaŭ nun ni ne alvenos unu-du-tri al la fino, nur paŝon post paŝo ni atingos la celon. Multo, multego estas ankoraŭ farota. Tamen, se ĝis nun evidentaj rezultatoj ne estis montreblaj, ne ĉiuj semoj perdiĝis, kaj la kampoj estos prilaborataj. Ni daŭrigu, kuraĝe kaj... precipe sisteme. Centran punkton, de el kiu ni gvidos la batalon, ni nun havas. Grandigi, fortigi tiun centron, jen nia, via unua tasko. Ni eklaboris. Ni petis diversajn geinstruistajn sindikatojn aliĝi al nia oficejo kaj kunlabori kun ni, por ke ni kune atingu la komunan celon. Jam antaŭ pluraj jaroj kelke da nederlandaj geinstruistaj ligoj formulis sian favoran opinion rilate al Esperanto. En 1932a diversaj profesiulaj asocioj instruaj esprimis sian simpation al la petskribo pri enkonduko de Esperanto kiel nedeviga

fako. Nun ni petas al tiuj samaj organizaĵoj pli ol pervortan simpation. Nun ni petas pri subteno, ne nur morala, sed ankaŭ materia. Ni bezonas iliajn monon, tempon kaj laborfortojn.

Skribe kaj buŝe ni jam interrilatis kun kelkaj el tiuj organizaĵoj, klopodante konvinki ilin pri la taŭgeco de nia vidpunkto. Tiu estas, ke la enkonduko de Esperanto en la lernejojn tiom, se ne pli, koncernas la profesiajn instruistojn, kiom nin esperantistojn. Temas ankaŭ pri la grava demando, ĉu estonte nefakuloj transprenu parton de la instruista, eduka laboro.

Ni ne antaŭvidas, ke ĉiuj petitaj organizaĵoj tuj jese respondos nian inviton. Tamen pli facile ili tion faros, kiam ili rimarkos, ke ekzistas interesiĝo pri la temo en propra rondo. Jen do tasko por niaj membroj-geinstruistoj. Ili montru, ke ili ne estas indiferentaj pri la decido de sia sindikato pri ĉi tiu afero. Ne estas nia tasko, montri al ili la irota(j)n vojo(j)n. Tamen oni permesu al ni, atentigi pri kelkaj el ili. Ekzemple oni povas sin informi ĉe loka aŭ ĉef-estraro, ĉu la celita aliĝpeto ankaŭ estis sendata al la organizo kaj aldoni, ke oni ŝatas esti informata pri la decido. Oni povas sin turni al tiuj estraroj kun la demando, kia estas la starpunkto de la organizo rilate Esperanton, kion ili intencas fari por efektivigi jam plurjarojn ekzistantajn programpunktojn. Ekzistas internaciaj geinstruistaj korporacioj kaj iliaj organoj. Oni postulu la aplikon de Esperanto en tiuj revuoj, inter kiuj estas, kiuj nun aperas en tri lingvoj. En internaciaj, edukaj konferencoj kaj estrarkunvenoj oni uzu Esperanton. En propra rondo parolu kaj paroligu pri Esperanto.

Se vi ne sukcesos unuan fojon, tio ne gravas. Duan, trian fojon martelu sur la saman amboson. Kaj.... ne forgesu, informi nin pri viaj sukcesoj kaj malsukcesoj.

Per sistema kuna agado ni venkos.

P. W. Baas, prez.

Sekr.: Valeriusstraat 109[2], A'dam-Z.

VARBU ABONANTOJN POR LA NOVA JARKOLEKTO!

La Konsilantaro.

(Daŭrigo).

La pozicio de konsilanto estas persona, same kiel de ĉiu fed.-estrarano de la fed.-estraro.

La opinio, ke konsilanto reprezentas la distrikton kaj devas esti konsiderata, same kiel sekcia reprezentanto en kongreso, ne konformiĝas al la senco kaj celo de ĉi tiu aparato. Por juĝi pri la dezirata kontakto, necesas konsideri tion. La konsilanto plenumas certan taskon, kiu estas necesa en la kadro de la fed.-estraraj laboroj por plej efike labori en kontakto kun la provincaj distriktoj kaj utili al la laboro en la tuta lingvoregiono.

Ĉu eblas plenumi tion koresponde kaj samtempe estigi la deziratan kontakton inter la distriktoj mem? Laŭ nia opinio ne! Tiu efiko ne tiel estas akirebla. La koresponda kontakto efikas nur inter la konsilanto kaj la prov. distriktoj unuflanke kaj la fed.-estraro aliflanke. Interdistrikta kontakto per tio ne estiĝas.

Alia konsidero estas, ĉu per nura koresponda kontakto eblas havi saman rezulton, kian per persona kontakto? Laŭ nia opinio, ne! La koresponda kontakto nur povas esti aparta kun ĉiu koncerna funkciulo. En kunveno la parolo estas aŭdata de ĉiuj ĉeestantoj. Opinioj kontrastaj tuj povas esti konigataj kaj prijuĝataj de ĉiuj. Konkludo povas esti farata.

Komparante ambaŭ aranĝojn, la favoroj de kontakto persona en konsilantaraj kunvenoj estas okulfrape supera al la kontakto koresponda.

Plue la praktiko instruas nin, ke nura koresponda kontakto facile kaŭzas aŭ povas kaŭzi miskomprenon, kiu ne tuj povas esti ĝustigata; la nura korespondado ne povas esti kontentiga kaj fruktedona kaj krom tio estas ege temporaba!

Restas nun la demando, ĉu la gravan sumon, kiun ni elspezas por la konsilantaraj kunvenoj valoras la rezultato? Laŭ nia opinio, jes!! Ni konsentas, ke la fruktoj, kiujn alportas la kunvenoj, ne tuj estas esprimeblaj per financaj ciferoj, sed la rezultojn ni konstatas en sistema laboro ankaŭ en regionoj, kie ni certe alie ne tiom aŭ tute ne havus sukceson; en interŝanĝo de spertoj per raportoj; konigo de favoraj kaj malfavoraj influoj en la diversaj lokoj; tuja kaj rekta informoj flanke de la konsilantoj al la fed.-estraro pri okazintaĵoj, pri malfacilaĵoj kaj danĝeraj klopodoj; pri ebloj propagandi; per instigoj agi je konvena momento. Por efektivigi tion, persona kontakto helpas pli spirite kaj pli rekte ol elspezo de la sama sumo por koresponda kontakto.

Alia konsidero estas: „ĉu konsilantaro estu decidrajta?" Laŭ nia opinio en la praktiko la fed.-estraro plej ofte konformiĝas al la opinioj kaj konsiloj de la konsilantara kunveno. Se tio ne okazus grava bazo nuliĝus. Male, la konsiloj de la konsilantaraj kunvenoj devas esti subteno al- kaj apogilo de la fed.-estraro.

Tamen estas eble, ke la fed.-estraro ne povas konformiĝi al la konsilo de la konsilantara kunveno. En tiaj okazoj ĝi mem akceptas la respondecon de sia ago ankaŭ antaŭ la kongreso, kiu devos esprimi sin pri tio. La fed.-estraro respondecas al la kongreso, ĉar ĝi estas elektita de ĉi tiu instanco. La estiĝo de la konsilantaro estas alia: la konsilantoj estas elektitaj de la prov. distriktoj. La senco kaj celo do estas diferencaj inter konsilantara aparato, inter la prov. distriktoj kaj la fed.-estraro. Por havigi al ni plejan efikon necesas harmonia kunlaboro kaj sistema agado. Sendube en la nunaj spertigaj jaroj de ĝia ankoraŭ mallonga ekzisto estas mankoj; ankoraŭ ne ĉiuj komprenas la utilon, kiun ĝi povas alporti al nia organiza aparato. Oni eble diskutas pri ĝiaj laboroj. Sed tiuj, kiuj de proksime sekvis ĝian evoluon kaj konstatis ĝian praktikan utilon, en la pasinta konsilantara kunveno preskaŭ unuanime defendis la ĝis nun iritan vojon.

Konigo en L.E. de opinioj pri la konsilantara aparato sendube estas en la intereso de nia organizo. El ili nia anaro povos ĉerpi la materialon por senecese plikonkretigi ĝian taskon. Sekretario.

VAN OVERAL.

Frankrijk.

De P.T.T. heeft een afzonderlijk bureau voor postzegelverkoop ten dienste van verzamelaars, waar men ook met Esperanto terecht kan.

Tsjechoslowakije.

In Praag verschijnt een medisch orgaan „Lekarska Revue", waarin van elk artikel een resumé in Esperanto wordt gegeven.

Het bestuur van de Internationale Jaarbeurs te Reichenberg heeft ook dit jaar Esperanto toegepast, door alle propagandageschriften ook in deze taal uit te geven.

Hongarije.

De katholieke esperantisten van Hongarije hebben, mede door een in Esperanto gesteld schrijven van een priester-esperantist uit Trinidad aan het voorbereidend comité, bereikt, dat Esperanto officieel zal worden toegepast bij het Eucharistisch Congres, dat het volgend jaar te Budapest zal worden gehouden. Reeds ontvingen wij hierover een circulaire in Esperanto. Tegelijkertijd zal ook een eucharistische Esperanto-wereldbijeenkomst worden belegd.

Brazilië

heeft ter gelegenheid van het 50-jarig bestaan van Esperanto een herdenkingspostzegel uitgegeven ter waarde van 300 Reis. Zij stelt een wereldbol voor met om de evenaar het opschrift „Ora Jubileo de Esperanto". Daarboven de jaartallen 1887-1937.

Zoals men misschien reeds weet, bestaan er in Rio de Janeiro een Zamenhof- en een Esperanto-straat. Thans verheugt ook Aracajn zich in het bezit van een straat, naar Esperanto genoemd, terwijl in San Salvador en Port Alegro eveneens Esperanto-straten zullen komen.

Een voordeel van de Esperanto-studie.

„Door het aanleren van Esperanto leert men zijn eigen taal beter begrijpen, en niet alleen zij, die weinig of geen grammaticale kennis van het Nederlands bezitten. Ik zelf bezit de lager onderwijs-acte, waarvoor zoals men weet, Nederlands hèt hoofdvak is. Maar de grammatica van onze taal in al zijn onderdelen is eerst goed door mij begrepen na de Esperanto-studie".

(D. de Vries in „Leeuwarder Courant" 7-10-'37).

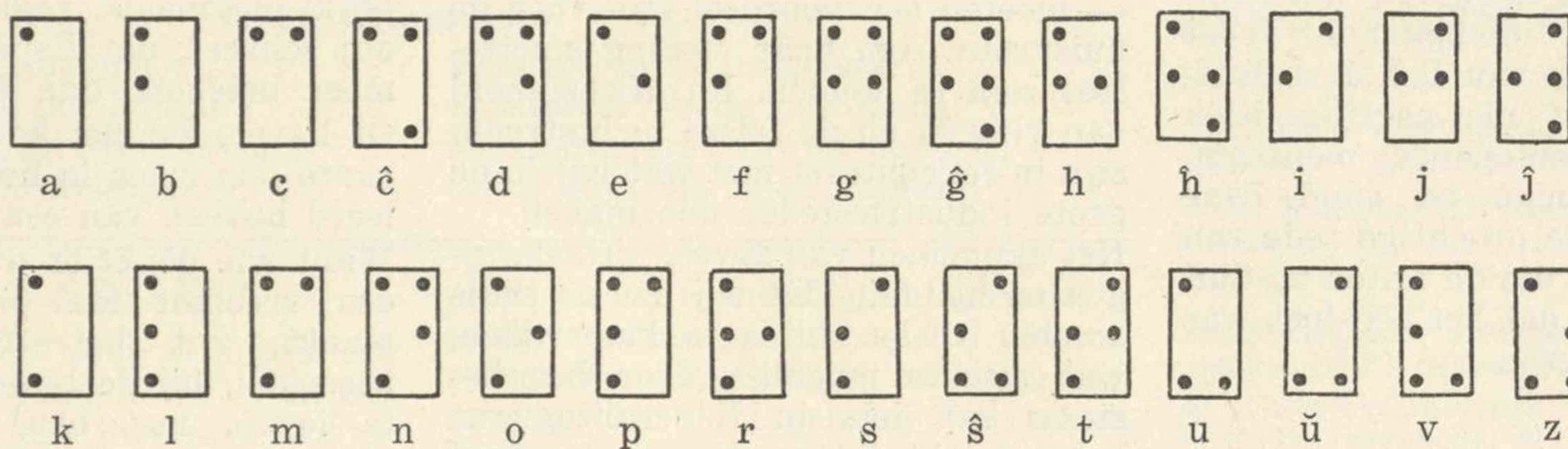
LOUIS BRAILLE KAJ LA BRAJLOSKRIBO.

Krom la kvindekjara jubileo, kiun la senviduloj festas kun siaj vidantaj samideanoj, la blinduloj havas nunjare kialon festi alian, por ili ne malpli gravan jubileon: la centjaran ekzistadon de la *brajla skribsistemo.* La kreinto de tiu sistemo estis Louis Braille. Li naskiĝis en 1809a en la franca vilaĝo Coupvray, apud Parizo. Lia patro estis botisto. En aĝo de tri jaroj eta Louis perdis sian vidpovon pro akcidento, kiam li ludis per ledtranĉilo. Kiam li havis dek jarojn, li fariĝis lernanto en Pariza blindulinstituto, kaj tie, iom post iom, maturiĝis en li la ideo, krei reliefan sistemon ebligontan al la blinduloj skribi kaj perfingre legi. En 1835a, do en aĝo de nur 16 jaroj, li jam havis preta pli malpli uzeblan sistemon, sed favore ĝi ankoraŭ ne estis akceptata. Tamen la persistemulo ne senkuraĝiĝis; li daŭrigis siajn klopodojn kaj fine, en 1837a, li publikigis ĝin, kia ĝi nun ankoraŭ estas kaj kia ĝi estas uzata de ĉiuj blinduloj en la tuta mondo.
La signoj konsistas el reliefaj punktoj, unu ĝis ses punktoj aranĝitaj en du vertikalaj kolonoj, kies kombineblaĵoj estas sufiĉaj por formi ne nur skribliterojn, sed ankaŭ interpunkciajn signojn, muziknotojn kaj matematikajn signojn. En lerta maniero, aldonante nur unu punkton dekstre malsupre, Prof. Cart poste kreis la esperantajn supersignitajn literojn.
En la sama jaro estis presata la unua verko en brajlo, verko pri la franca historio. Sed la juna Braille, kiu dume fariĝis instruisto de la instituto, ankoraŭ ne estis venkinta ĉiujn barojn; la institutestro havis propran legsistemon bazitan sur reliefaj latinaj literoj, kiun li instruigis al siaj lernantoj, sed kiun ili nur penege povis alpropriĝi al si.
Kaŝe ili lernis la brajlan skribon, kiu efektive ja ebligis al ili legi kaj skribi kion ajn. Daŭris ankoraŭ ĝis 1849a, ĝis kiam la direktoro plene cedis, kaj la brajlo komencis sian triumfan vojon tra la tuta mondo. Nun ĝi kompreneble estas instruata en ĉiuj institutoj, kaj ankaŭ tiuj, kiuj plenaĝaj blindiĝas, kiomeble ellernas ĝin, per kio plena kontakto kun la ekstera mondo ja eblas. Ili skribas ĝin per speciala aparato, pikante la punktojn laŭ truhava linilo, tiel ke la literoj regule stariĝas unu apud la alia. Sed multe pli oportune estas skribi per speciala brajloskribmaŝino, per kiu ni skribas almenaŭ same rapide kiel iu ajn krajone.
La nombro da brajle presitaj gazetoj kaj libroj ankoraŭ ne estas granda, ĉar paper- kaj preskostoj estas altaj, dum la kvantoj povas esti nur malgrandaj, precipe en malgranda lando kia la nia; por tio Esperanto alportas la solvon. Kelkaj libroj en Esperanto jam aperis. Tamen ni disponas pri tre multaj libroj en nia bibliotekoj, kie estas po unu aŭ du brajle skribitaj verkoj, skribitaj de sindonemaj sinjoroj kaj precipe sinjorinoj. Senpage la blinduloj povas prunte ricevi tiujn librojn dum la poŝtaj afrankoj estas tre malaltaj. La tri grandaj nederlandaj bibliotekoj, en Amsterdam, Hago kaj Grave, havas esperantan fakon en kiuj la plej gravaj verkoj jam troviĝas kaj kiuj konstante plikompletiĝadas.
Louis Braille mem ne longe ĝuis la sukceson de sia kreaĵo; li mortis en 1852a. Sed en danka rememoro li restadas en la koroj de siaj samsortanoj, kiuj ja plene konscias, kiom ili dankŝuldas al li.

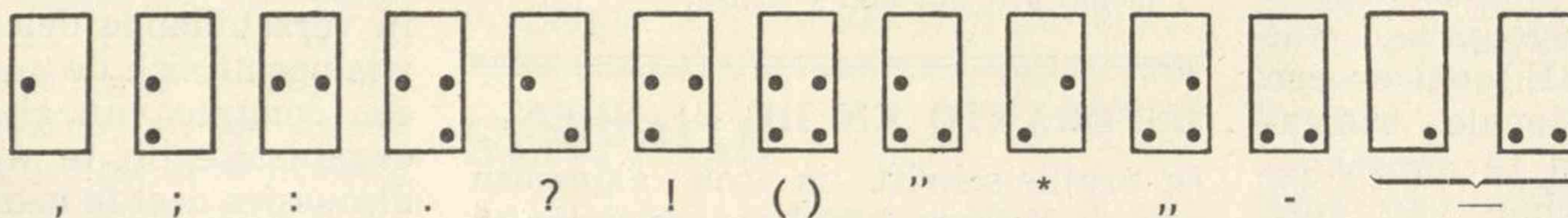
R. Israëls.

LA BRAJLA SKRIBSISTEMO.

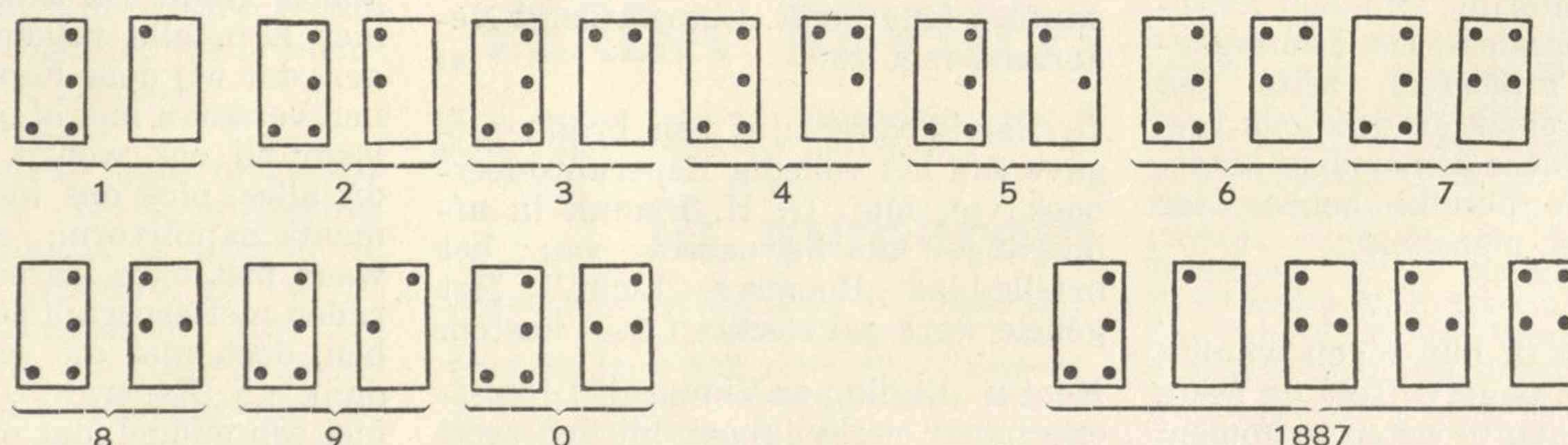
Literoj:

Interpunkciaj signoj:

Ciferoj:

Stemmen uit Engeland over het SAT-Congres.

In „Worker Esperantist", het orgaan van onze engelse zusterorganisatie, geeft de red. het woord aan verschillende deelnemers aan het 17e S.A.T.-congres, die in een paar korte stukjes, van welke wij hier (vrij) vertaald enige gedeelten laten volgen, hun indrukken over het congres en wat er om heen gebeurde, weergeven.

De internationale avond.

Als esp. studerende heb ik voor het eerst het buitenland bezocht. Ik ben teruggekeerd met een schat van levendige indrukken, maar bovenal zal mij de internationale avond van de arb.esperantisten nog lang in het geheugen blijven.
In de donker gemaakte zaal met vertegenwoordigers van 17 naties bijeen vond een unieke voorstelling plaats, zoals alleen door middel van Esperanto is te bereiken. Humor, zang, muziek, volksdansen volgden elkaar op, en hoewel de optredenden Fransen, Engelsen, Zweden, Nederlanders waren, niemand die er naar vroeg of er zich om bekommerde; hier werd een gemeenschappelijke taal gesproken en bestonden geen nationaliteiten meer.

Werkzittingen.

....De meeste toespraken waren belangwekkend en sommige werkelijk uitstekend. Het diepgaande debat over de houding van S.A.T. betreffende partij- of niet-partij-politiek deed vele uiteenlopende meningen naar voren komen en vond haar hoogtepunt in de prachtige rede van k-do Bartelmes, die de feiten zo duidelijk belichtte, dat het een lust was er naar te luisteren.

Kameraadschap.

Het is toch jammer, dat niet enigen onzer meest vooraanstaande diplomaten een kijkje in ons congres hebben kunnen nemen (de mogelijkheid was er, maar.... Red. L.E.) om er een werkelijke „internationale samenwerking" metterdaad te aanschouwen. De kameraadschap van onze Manchesterse club was hier aanwezig, maar verspreid en uitgedijd over de vergadering van 800 arbeiders uit 17 landen. De kameraadschappelijke atmosfeer zette een ieder op zijn gemak en deed ons voelen, dat we in deze eenvoudige kameraadschap iets bereikt hebben ter verbetering der mensheid.

In huis.

Bij de mensen in hun eigen woning te vertoeven is ongetwijfeld de beste weg iets over hen te weten te komen. Ik was zo fortuinlijk bij twee bekwame esperantisten *thuis* te zijn met nog een andere „alilanda" kameraad als gast onder het zelfde dak. Dit, plus het feit, dat verschillende esperantisten uit Rotterdam *binnen kwamen vallen,* deed ons discussiëren over politiek, godsdienst, levensgewoonten in onze respectievelijke landen en over grammaticale punten van Esperanto.
Allen hadden korter of langer engels geleerd en het was voor mij hoogst amusant hun pogingen tot spreken te beluisteren. Behalve het dooreenhaspelen der zinnen, was toch de uitspraak het komiekst; maar het was hun beurt mij uit te lachen, toen ik me waagde aan „Schiedamsedijk"[1]) en „Scheveningen". (Om maar niet te spreken van een kameraad, die een „ijsje had gepikt" en de naam van deszelfs omhulsel, zijnde een *schuitje,* poogde uit te spreken. Na enige pogingen gelukte het hem de *sch* enigszins aanvaardbaar ten gehore te brengen, maar die nederlandse *ui* was hem te gortig, ofschoon de omstanders er tranen van in de ogen hadden. W. P.)
Ik kreeg de algemene indruk, dat men in etagewoningen leeft, met in de muur ingebouwde kleerkasten, die niet werden opgemerkt, totdat iemand er iets uit nodig had. Stevig uitziende en glimmend gepoetste kachels in de woonkamers — in tegenstelling met open haarden (in Engeland algemeen gebruikt. W. P.) — moeten een voordeel zijn voor de huisvrouw, om haar woning smetteloos rein te houden. De afwezigheid van vliegen en de frisse luchtstroom zijn in fel contrast met wat wij in de grote industriesteden doormaken.
Het aannemen van zovele uitnodigingen en het feit, dat wij ons zo thuis konden voelen bij vele kameraden, was slechts mogelijk door het bestaan van iets in Esperanto, wat haar maakt tot meer dan een taal alleen.

[1]) Honni soit qui mal y pense!

Op weg.

Door België en Nederland te fietsen om Rotterdam te bereiken is op zich zelf reeds een hoogst spannende ondervinding voor iemand, die nog nooit te voren buitenslands is geweest. En als de fiets voorzien is van een vlag met de groene ster, verheugen we ons van te voren dubbel op interessante ontmoetingen. Nadat 'n belgische politie-agent ons onverstaanbaar had vermaand, omdat we niet op de groezelige streep aan de kant van de weg, die als rijwielpad poseerde, hadden gereden, hoorden we tot onze verlichting een luid „salutojn", toen twee geweldige belgische fietsen „langszij" kwamen, wier bestuurders van vreugde straalden bij de ontmoeting van „overzeese" esperantisten. Wij onderhielden ons op de lange eentonige weg van Ostende naar Brugge met het uitwisselen van ideeën en indrukken met een gemak en een ongedwongenheid, die mijn hooggespannen verwachtingen omtrent Esperanto verre overtroffen.

Conclusie.

Waarom hebben wij deze artikeltjes in L.E. opgenomen? Alleen om van de indrukken van onze engelse gek-doj melding te maken? Het zou ten volle verantwoord zijn. Maar toch, er is nog iets anders. Hier blijkt nogmaals, zoals één der gek-doj schreef, dat Esperanto toch nog meer betekent dan een taal alleen. Of liever, dat het kennen van Esperanto iets meer in heeft, dan het geleerd hebben van een of andere taal. Want wie denkt er over, als hij zich een vreemde taal heeft eigen gemaakt, het betreffende land te bezoeken, bij de bewoners „in huis" te leven, met hen, die deze taal ook „beheersen", van gedachten te wisselen over alle mogelijke onderwerpen? Wie heeft correspondenten in verschillende delen der wereld en wie neemt zich de moeite enige dagen een congres van zijn internationale organisatie bij te wonen en aan de discussies deel te nemen? Wij kunnen gerust zeggen, dat dit op een enkele uitzondering na alleen in *Esperantio* plaats vindt. De omstandigheid, dat met Esp. alle volken zijn te bereiken, dat wij door Esperanto ons kunnen verstaan met *al* onze kameraden, *waar* zij ook wonen, dringt ons tot dit alles, plus ons ideaal, een betere maatschappijvorm, wat wij weliswaar met onze klassebewuste kameraden niet-esperantisten gemeen hebben, doch met dit verschil, dat *wij,* dank zij Esperanto, toegerust zijn met een middel, dat ons in staat stelt ons werkelijk *internationaal* verbonden te voelen. W. P.

ESPERANTO EN DE BLINDEN.

In braille-schrift is een algemeen adresboek van blinde esperantisten verschenen met 1624 namen uit 28 landen, waarvan Zweden het grootste aantal (143) heeft. Daarna volgt Nederland met 139.

In België verschijnt een braille-uitgave van het volledig Esperanto-leerboek van Mej. G. H. Benink in afleveringen als bijvoegsel van het braille-blad „Roomsch Licht." Het gehele werk zal slechts f 2.— kosten.

Kent u „Ligilo por Vidantoj"? Proefexemplaar verkrijgbaar bij den secr. van NOSOBE, I. H. de Vos, Herlaerstraat 24 a, Rotterdam-C.

ONS ESPERANTO-KERSTPROGRAMMA.

Ook dit jaar verzorgen wij weer voor de V.A.R.A. een Kerstprogramma, waarin, evenals verleden jaar, Jo Hekkert-Van Eijsden enige Kerstliederen ten gehore zal brengen. Zij zal door Johan Jong op het orgel worden begeleid. Achtereenvolgens worden gezongen: Kanto de l' Ligo, Mozart (pag. 69 „Ni Kantu"); Dormkanto, Schubert; Kristnasko, Appeldoorn; La Kristofesto; Largo, Händel.

De uitzending vindt plaats op de 1e Kerstdag van 16.15 tot 16.35 uur.

2. Dormkanto.

Schubert.

Dormu, dormu, ĉarma, kara knabo,
Dolĉe lulas mano de l' patrin'
Ripozadon ŝia amo
Donas dolĉe movetante vin.

Dormu, dormu, eĉ en tomba ripozado
Vin protektas la patrina man';
La dezirojn kaj la havon
Ŝi prizorgas per elkora am'

Dormu, dormu, sur lanuga lito
Vin ĉirkaŭas ama melodi';
Post la dormo bela rozo
Kaj lilio estos rekompenc' por vi.

5. Recitativo kaj ario el la opero Xerxes.

Händel.

Recitativo:

Delikataj vi folioj de l' platano amata
parolas per vi la sorto
Tondro, fulmo, uraganoj,
ho, disbatu ne ĝin, la dolĉan pacon!
Por ne profani ĝin,
forrestu nordvent'!

Ario:

Ombra nevarm'
kio pli logus min,
kio pli ravus min
ol via ĉarm'?

3. Kristnasko.

C. Roskes- Dirksen. Dina Appeldoorn.

Nokte la paŝtistoj
Estis en kampar'
Ludis per la fluto,
Gardis ĉe ŝafar'.
Jen timiga lumo
Venis el ĉiel'.
Ilin kvietigis
Voĉo de anĝel'.

Ĝojon mi alportas
Ĉar en frua hor'
Venis sur la teron,
Kristo, la Sinjor'.
Infaneton dolĉan
Kun la Dipatrin'
Trovos vi en stalo,
Gastiganta Lin.

Laŭdis la anĝeloj
Pro la Difavor'
Ankaŭ la paŝtistoj,
Kantis en la hor'.
Paco sur la tero,
Paco, harmoni'.
En supera alto
Gloro, glor' al Di'.

4. La Kristofesto.

Feliĉega vi, ĉarmoplena vi,
Kristofest', beno por homar'!
Mondo perdiĝis, Kristo naskiĝis
Ĝoju, ĝoju vi, ho kristanar'!

Feliĉega vi, ĉarmoplena vi,
Kristofest', beno por homar'!
Kriston adoru! Lin ni honoru!
Ĝoju, ĝoju vi, ho kristanar'!

ĈU L.E. ESTAS LEGATA?

Kelkfoje ni emas doni al supra demando nean respondon. Se ni en nia organo presigis iun informon por la funkciuloj, ni ne povas konkludi el la respondoj, informoj aŭ tuta silento, ke oni atente legis. Se ni petas sendi ion ajn al Postbus W 6, tio grandparte venas al O 50, kaj inverse. En oktobro ni *per duona paĝo* reklamis la serion de 6 libretoj (nun 4). Tamen du semajnojn poste iu funkciulo skribis, ke li *aŭdis de membro*, ke la Libro-Servo vendas serion da libretoj, kiu *laŭdire* kostas proksimume 60 cendojn, sed la membro ne estis certa pri tio!
Ĉu L.E. estas legata??
Tamen antaŭ kelkaj tagoj ni ricevis favoran ateston. En la novembra numero ni publikigis la leteron de Finna lab. esp. organizo, en kiu ili petas pri korespondantoj. Kaj.... nur kelkajn semajnojn poste la sekretario de la LEA-o informis nin, ke jam 80 gek-doj petis pri korespondado. Li eĉ embarasiĝas pro tio kaj petas, ke ni trankviligu niajn anojn, se ili eventuale ne, aŭ ne tuj ricevos respondon. Do, iom da pacienco kaj indulgo. La tieaj gek-doj ĉiel penos kontentigi ĉiun.
Oni do tamen legas nian gazeton. Nur unu ĝentila peto: legu ankaŭ la pli oficialajn sciigojn kaj legu ilin bone!

Ricevitaj libroj kaj broŝuroj.

(Jenajn eldonaĵojn ni ev. okaze recenzos).

Muusses Esperanto Biblioteko, Redakcio J. Glück, T. Jung kaj J. H. J. Willems. No. 11: **La ora jubilea kongreso de Esperanto 1937**. Paroladoj faritaj okaze de la 29a Universala Kongreso de Esperanto en Varsovio, 7a-15a de aŭgusto 1937a. Aranĝis kaj kompilis Julius Glück. 31 paĝoj. Prezo f 0.35.
No. 12. Joël Thézard: **Nordnordaj fabeloj**, ilustritaj per kvin desegnaĵoj de la aŭtoro. 32 paĝoj. Prezo f 0.35.
No. 13. Ivan Ŝirjaev: **En la vagono** kaj aliaj rakontoj. 29 paĝoj. Prezo f 0.35.
(Unu serio, konsistanta el 10 numeroj, kostas f 2.50. Je aĉeto de la unua serio kaj samtempa abono de la dua serio (entute 20 volumetoj) la prezo estas f 4.50).
Bona lingvaĵo. Interesa enhavo.

Doktoro Pierre Corret, Esperantisto kaj stenografisto. Parolado farita de P. Flageul, Prez. de Stenografa Instituto Tutmonda en la Esp.-grupo de Parizo. Stenografa eldono. Prezo: 3 fr. fr. Ricevebla ĉe nomita Instituto: 9, Boul. Voltaire, Issy-Les Moulineaux, Seine, Francujo.

Komuna Kantlibro (kun muziknotoj), redaktita de H. W. kaj N. Holmes. Eldonis: The Esperanto Publishing Co., Ltd. 64 paĝoj. Prezo: f 0.55.

Veterano? de Ismael Gomes Braga. Respondoj al la demandaro por la „Festo de la Veteranoj", aranĝita de la Jubilea Kongreso de Esperanto. Eldono de „Gazeto de Ameriko", Rio de Janeiro.

Essencia e futuro da ideia de Lingua International de L.L. Zamenhof (Esenco kaj estonteco de la ideo pri lingvo internacia) tradukita en la portugalan lingvon de Ismael Gomez Braga. 120 paĝoj. Prezo nemontrita.

EXAMEN-UITSLAGEN

Deventer 24 October 1937.

Aangemeld voor examen B: 4 candidaten, opgekomen 3, geslaagd 3:

W. J. Wilhelm te Winterswijk; J. M. Toorneman te Deventer; A. L. de Bruijn, te Arnhem.

Aangemeld voor examen A: 25 candidaten, opgekomen 23, geslaagd 16:

A. Hietbrink, Eibergen; G. Vugteveen, G. de Ruiter, Enschede; W. Kroon, Apeldoorn; H. F. Koning, Eefde; J. Peters, C. Lammers, Zutphen; J. H. v. Weerd, F. B. Rauwerdink, N. Wolters, Almelo; M. H. Groen, Groningen; A. A. Boerkamp, H. Rügenbrink, M. Wittenberg, G. H. A. Bruggers-Weulen-Kranenburg, G. Remmers, Deventer.

Den Haag 7 November 1937.

Aangemeld voor examen B: 4 candidaten, opgekomen 4, geslaagd 2:

J. Heres, Den Helder; T. A. Braam, Almelo.

Aangemeld voor examen A: 43 candidaten, opgekomen 41, geslaagd 28:

J. Teeler, G. C. v. Oosterom, J. A. v. Klaarwater, H. M. Pak-Legerstee, H. T. Bossman, P. J. Dullens, T. M. C. Schmidt, F. A. Becherer, Rotterdam; D. v. Dulst, B. F. Rietwijk-Ampt, H. N. Tetterode, J. J. Tetterode, E. A. M. Koert, A. Vink, T. Scheering, M. E. Nawijn, A. A. Scholten-Ten Cate, H. W. den Bree, P. J. M. Hens, J. J. B. Pickar, Den Haag; W. F. Muuren, J. A. Slaager, D. Verburgh, Schiedam; S. P. Serdijn, S. Klepke, Leiden; A. G. Zegers, Eindhoven; H. Priem, Moordrecht; A. E. H. Boogh, Amersfoort.

ONZE TAALRUBRIEKEN.

ONDER LEIDING VAN G. J. DEGENKAMP RIETSTRAAT 40, UTRECHT EN JAC. LEM JR., p. a. REDACTIE LE.

DE VOORZETSELS XXII.

7. *Van* noemt een afscheiding (*de*, duidelijkheidshalve soms *for de*):

Een tak van een boom afhakken = (De) haki branĉon de arbo. De dood rukte hem van de zijnen weg = La morto elŝiris lin for el lia familio. Afscheid nemen van zijn gezin = Adiaŭi sian familion. De vechtenden van elkaar scheiden = Disigi la interbatalantojn.

8. *Van* noemt een oorzaak (*pro*, hoewel ook *de* veel gebruikt wordt, maar niet juist is):

Blozen van schaamte = Ruĝiĝi pro honto. Moe van het werk = Laca pro la laboro. Van verdriet, vreugde, pijn, honger = Pro ĉagreno, ĝojo, doloro, malsato. Vandaar, dat hij zo bedroefd is = Do pro tio li estas tiom malĝoja.

Vaak komt het voor, dat een uitdrukking met *pro* gevolgd wordt door een bepaling, die eveneens met *pro* behoort te beginnen. In zo'n geval schrijft men niet tweemaal *pro*, maar vervangt òf het eerste voorzetsel door *el*, òf het tweede door *pri*, dus niet:

Plori pro malĝojo pro la perdo de...., maar:
Plori el malĝojo pro la perdo de.... of:
Plori pro malĝojo pri la perdo de.....

9. Komt *van* voor na een overtreffende trap, dan zijn er twee mogelijkheden: zijn de vergeleken zaken van dezelfde aard, dan is de vertaling *el;* zijn de vergeleken zaken van ongelijke aard, dan moet men met *de* vertalen. Vergelijk:

Hij is de beste van alle leerlingen = Li estas la plej bona el ĉiuj lernantoj. Maar:
Hij is de beste van de klas = Li estas la plej bona de la klaso.
De domtoren is de hoogste van alle Utrechtse torens = La katedrala turo estas la plej alta el ĉiuj utrechtaj turoj. Maar:
De domtoren is de hoogste toren van Utrecht = La katedrala turo estas la plej alta turo de Utrecht.

10. *Van* geeft een eigenschap aan. Een vertaling met *de* is mogelijk; *kun* is dikwijls beter. Soms wordt de bepaling eenvoudig een bijvoeglijk naamwoord:

Een schilderij van hoge waarde = Pentraĵo kun (de) alta valoro (pentraĵo altvalora). Een zaak van belang = Grava afero. Een man van naam = Fama viro. Een daad van verdienste = Meritoplena ago.

11. Op *van* volgt een stofnaam, waaruit iets bestaat of vervaardigd is (*el*):

Dat is van papier gemaakt = Tio estas farita el papero. Een tafel van hout = Tablo el ligno. Een apparaat van staal = Aparato el ŝtalo. Van steen, koper, linnen, glas = El ŝtono, kupro, tolo, vitro.

12. *Van* noemt één of enkele personen of zaken, genomen uit meerdere (*el*):

Een van mijn vrienden = Unu el miaj amikoj. Enkele van die boeken = Kelkaj el tiuj libroj. Een van zijn werken = Unu el liaj verkoj. Ik heb verscheidene van zijn artikelen gelezen = Mi legis plurajn el liaj artikolojn. Veel van hetgeen hij zegt is waar = Multo el tio, kion li diras, estas vera.

I. pl. v. *kelkaj el* en *multo* kan men ook zeggen: *kelke da* en *multo da* of: *multe da.*

VOOR BEGINNERS.

DE TOEVOEGSELS (AFIKSOJ). III.

Het ligt niet in ons voornemen alle in Esperanto voorkomende voor- en achtervoegsels in deze rubriek nog eens de revue te laten passeren. Onze leerboeken geven ons in dit opzicht voldoende, om ons grondig in deze materie in te werken. Onze bedoeling is dan ook meer geweest, nog eens de aandacht van hen, die aan het begin van hun esperanto-loopbaan staan, te vestigen op het grote belang van een grondige studie van deze dingen, die ons in staat stellen, tal van gedachten tot uitdrukking te brengen, zonder dat wij daarvoor afzonderlijke woorden behoeven te leren. Het is nu eenmaal zo, dat wij aan onze begincursussen veel minder tijd kunnen besteden dan feitelijk nodig en gewenst zou zijn. Verschillende omstandigheden dwingen ons de begincursussen niet langer te doen duren dan ongeveer een half jaar, een tijdsduur veel te kort om alles, wat wij moeten leren, grondig te verwerken. De beginner moet dan ook, nadat hij de aanvangscursus achter de rug heeft, niet denken, dat hij de rijstebrijberg reeds heeft weggeknabbeld en dat hij nu rustig „luilekkerland" kan betreden. Neen, op de begincursus heeft men u slechts leren knabbelen. Of u er in slagen zult de rijstebrijberg door te eten hangt voor een groot deel af van uw wilskracht en doorzettingsvermogen. De conversatie-avonden van de afdeling, waarvan gij lid zijt, kunnen u bij uw verdere studie van groot nut zijn. Het is daarom dan ook, dat wij u de welgemeende raad geven: Verzuimt zo min mogelijk deze avonden te bezoeken en bespreekt uw moeilijkheden met den leider of uw medeleden.

In de regel is de beginner nog niet erg handig in het uitbuiten van de mogelijkheden, die de toevoegsels hem bieden. Hij is nog te veel gewend mechanisch te leren en wil voor iedere Nederlandse uitdrukking een pasklaar gemaakt Esperanto-woord. Wij geven daarom onzen lezers de raad, de toevoegsels nog eens stuk voor stuk aan een beschouwing te onderwerpen in de geest, zoals wij dat in de voorgaande rubrieken hebben gedaan. Doet dit eens op papier en bespreekt uw bevindingen op een conversatie-avond met uw medeleden. Geeft enige voorbeelden en u zult zien, hoeveel u daarvan, zelfs, indien de besprekingen door de beginners onderling worden gevoerd, kunt opsteken.

Om het u gemakkelijk te maken zullen wij hieronder de voor- en achtervoegsels, alfabetisch gerangschikt, opnoemen:

Prefiksoj (voorvoegsels):

bo, dis, ek, eks, fi, ge, mal, mis, pra, re.

Sufiksoj (achtervoegsels):

aĉ, ad, aĵ, an, ar, ĉj, ebl, ec, eg, ej, em, end, er, estr, et, id, ig, iĝ, il, in, ind, ing, io, ist, nj, obl, on, op, uj, ul, um.

Voorts geven wij u de raad „Ekzercaro" van Dr. Zamenhof (zie het eerste gedeelte van „Fundamenta Krestomatio") door te werken en acht te slaan op de wijze, waarop Dr. Zamenhof de toevoegsels gebruikt.

VERTALING VORIGE OEFENING.

Akvo, lakto, kafo kaj teo estas trinkaĵoj. Ĉu vi iam vidis pentraĵon de Rembrandt? Mi konas multajn kreskaĵojn, sed tian kreskaĵon mi neniam vidis. Montru al ŝi kelke da viaj desegnaĵoj. La patrino metis la tolaĵon en la ŝrankon. Enciklopedio estas verko, kiu informas pri diversaj sciindaĵoj. Nia matenmanĝo konsistas el pano kaj ovaĵo. La kuracisto malpermesis al li manĝi porkaĵon. Mi nenion sciis pri tiu ĉi okazintaĵo. De sur tiu altaĵo ni povis vidi la ĉirkaŭaĵojn. Tio, kion li diris, estas sensencaĵo. Esperanto estas nenies, sed ĝuste pro tio ĉies posedaĵo. Ne supraĵe juĝu. Kiun teatraĵon vi vidis? Ne ĵetu malpuraĵon sur la straton aŭ en la kanalon! Tiu antikva horloĝo estas heredaĵo.

VAN DE LIBRO-SERVO

Amsterdam (o.) - Postbus O. 50 - Postgiro 111278
Rotterdam (w.) - Nieuwe Binnenweg 414

La Faraono

door B. Prus in de meesterlijke vertaling van K. Bein (Kabe). 3 delen tezamen 620 pag. kosten nu ingen. f 2.55. (In L.E. van Nov. j.l. stond abusievelijk f 2.25.)

Gezien de grote vraag hebben wij besloten een honderdtal van deze boeken te laten binden, de drie delen in één linnen band. Prijs f 3.25.

Een bezit voor uw leven!

Zo juist verschenen!

Na bijna een jaar niet meer verkrijgbaar te zijn geweest, is van *Vivo de Zamenhof,* door Edm. Privat, een nieuwe uitgave verschenen. Fraai gedrukt en gebonden f 1.95. Verlucht met een twaaltal illustraties.

Ons zakkalendertje.

Nu is het de juiste tijd, ons kalendertje te verspreiden. Zorg, dat in Januari al uw vrienden en bekenden in het bezit zijn van dit propagandakaartje. Het maakt een heel jaar propaganda voor Esperanto! Prijs per 100 stuks slechts 45 cent.

Sur Sanga Tero

door Julio Baghy. Dit boek, hetwelk een vervolg is op *Viktimoj*, bieden wij dit keer aan voor de prijs van f 1.95 in plaats van f 2.75, ingenaaid. Voor bezitters van *Viktimoj* een gelegenheid zich deze roman aan te schaffen. 264 pag. met geïll. omslag.

Esperanto en toerisme.

Xa Sokol,Olimpiado Praha 1938, ilustrita faldprospekto pri la festoj de la Ĉeĥoslovaka Gimnasta Asocio „Sokol", okazontaj en julio 1938a, 8 paĝoj.

Ilustrita faldprospekto pri Ĉeĥoslovakio. Ambaŭ senpage akireblaj ĉe: Ĉeĥoslovaka Esperantista Informejo, Praha XIX, Uralské 9, Ĉeĥoslovakio.

Svislando en la neĝo. Riĉe ilustrita prospekto, 16 paĝa. Senpage akirebla ĉe Svisa Turisma Centralo, **Zürich,** Bahnhofplatz 9, Svisujo.

Kiam alvenas, tiam ekveturas! Interesa faldprospekto ilustrita, enhavanta detalajn informojn pri fervoja vojaĝo de okcidenta Eŭropo al orienta Azio, kun horaro, prezoj k.t.p. Senpage akirebla ĉe Ĝenerala Direkcio de Fervojoj, Sud-Manĉuria Fervoja Kompanio (S.M.R.), Mukden, **Manĉoŭkŭo.** (La titolo, kiu volas atentigi, ke tuj post kiam oni alvenis en Manĉouli, oni povas per speciala vagonaro forveturi al Ĥarbin, ne taŭgas, ĉar se tiu speciala vagonaro ekveturas **tiam, kiam** la mia alvenas, mi malfruas! La titolo do ne estas reklamo!)

La sama fervoja direkcio eldonis: **Ek al Manĉoŭkŭo!** Ilustrita prospekto 24-paĝo. Senpage akirebla.

Viipuri. Ilustrita faldpospekto pri la urbo Viipuri en Finlando. 16 paĝa. Senpage akirebla ĉe Hannes Koivu. Pellervonkatu 10. B. 12. Viipuri (Finlando).

ĈU PROGRESO?

„Heroldo de Esperanto" sciigas, ke la italaj radio-stacioj plimultigos siajn Esperanto-elsendojn. Krom sabate ĉiudusemajne, ili elsendos ankaŭ marde kaj ĵaŭde ĉiusemajne. Por atingi pli grandan aŭskultantaron, oni okazigos la elsendojn laŭ diversaj ondoj.

La temo de ĉiuj paroladoj ĝis nun estis la turismo. Estonte oni parolados ankaŭ pri politiko, nome pri italaj kaj eŭropaj okazaĵoj, kompreneble laŭ la itala faŝista vidpunkto. Tiuj ĉi politikaj paroladoj estos prizorgataj de „Propaganda Politika Fako" ĉe la Esperanto-fako de la Ĝenerala Direkcio por la turismo. Decidis pri ĉio ĉi la „Ministerio por Popola Kulturo."

„Heroldo" ĝojegas pri tiu ĉi plivastigo de la uzado de Esperanto fare de la itala registaro kaj aldonas:

„Nenio pli trafe refutas la senbazan aserton pri Esperanto-komunista lingvo — ol la fakto de tiu ĉi decido. Esperanto estas nek speciale komunista, nek speciale faŝista, nek speciale demokrata lingvo, sed Esperanto estas helpa lingvo por ĉiu, kiu volas uzi ĝin."

Tiuj, kiuj konsideras Esperanton simple nur kiel lingvon, kiel interkomunikilon, same kiel telefonon, telegrafon, radion k.t.p. ne povas argumenti kontraŭ tiu opinio. Sed „Heroldo" daŭrigas:

„Nia celo estas alporti al la mondo unue la buŝan kaj kiom eble ankaŭ la koran („interna ideo") interkomprenon."

Nun ni devas protesti, protesti kontraŭ la kunigo de faŝisma propagando kun „interna ideo". Ni estas konvinkitaj, ke la „interna ideo" sola ne sufiĉas por solvi sociajn problemojn kaj celi harmonian pacan homaron, sed ni konsideras ĝin tro grava kultura apartenaĵo de Esperanto, ol ke ni povus toleri tian kunigon. Ĉu „Heroldo" vere opinias, ke ekz. malamo kontraŭ aliaj rasoj estas kunigebla kun la noblaj ideoj de nia Majstro? „Heroldo" rimarkigas, „ke nuntempe ĝuste faŝistaj registaroj: la itala kaj la brazila donas al Esperanto tiel okulfrapan rekonon", kaj miras, ke Germanio kaj Portugalio ne partoprenas en la rekono de Esperanto. Ĝi atendas por Esperanto pli multe de diktatoraj registaroj, „kiuj posedas pli grandan konstantecon", ol de la registaroj demokrataj, „kiuj povas ĉiumomente ŝanĝiĝi kun siaj tendencoj, ŝatoj kaj malŝatoj por iu afero, „kvankam sukceson ĉe demokrataj registaroj ĝi ĉiam kun speciala ĝojo aklamos."

Sur kion „Heroldo" bazas tiun ĉi konkludon? Ĉu nur sur la faktoj en Italio kaj Brazilo? Pri la lasta lando „Heroldo" eraras. La nuna — la faŝista — registaro de Brazilo ankoraŭ neniom faris por Esperanto. Tion, kio estas farita (eldono de Esperantaj poŝtmarkoj k.s.) ni dankas al la antaŭa registaro, kiu estis demokrata.

Kaj ĉu iu diktatora registaro jam tiom multe da jaroj favoras Esperanton, ke oni povas konkludi tiel, kiel „Heroldo"? Ĝi apogas sin do nur sur Italio, ĉar pri Sovetio ĝi skribas en la sama artikolo:

„Antaŭ jaroj efektive Esperanto estis vaste uzata de sovetiaj sendstacioj por propagandi politikajn ideojn laŭ vidpunkto bolŝevista, kaj povas impresi iom strange, ke la sovetiaj stacioj ŝajne ne plu aŭ nur malgrandskale aplikas Esperanton." (Ni memorigas, ke ankaŭ Sovetio eldonis Esperanto-poŝtmarkojn, nome en la jaroj 1926-1927).

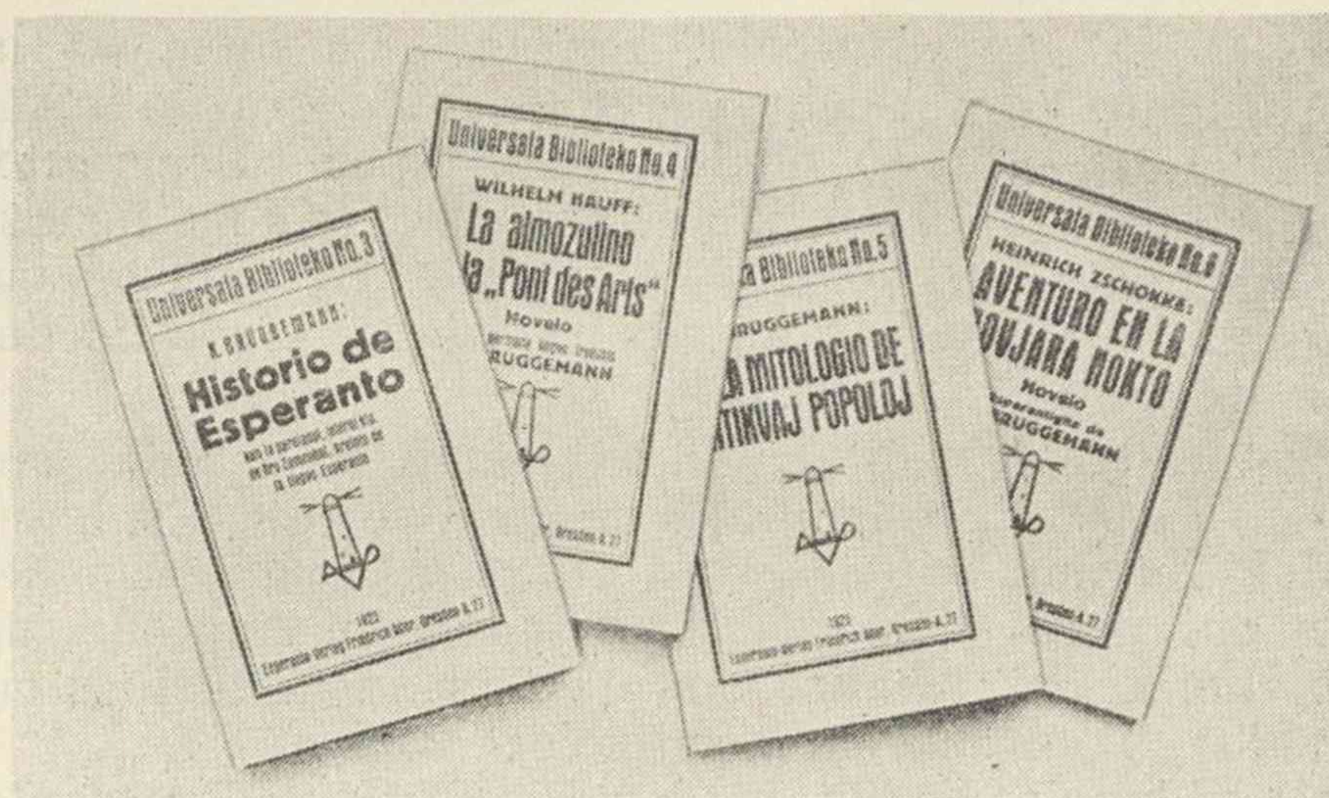
„Heroldo" opinias, ke eble nun, kiam Italio oficiale plimultigas sian interesiĝon por Esperanto kaj kiam Brazilo ĵus eldonis specialan poŝtmarkon por memorigi pri la Ora Jubileo de Esperanto (vidu nian rimarkon pri Brazilo ĉi supre) estus taŭga momento provi paŝon ĉe la germanaj aŭtoritatuloj por atingi „rehabilitigon" (rehonorigon) de nia afero kaj favoras la ideon „regajni la triaregnan registaron, por ke ĝi reallasu la publikan propagandon por Esperanto aŭ eventuale mem ĝin uzu oficiale por turismo *aŭ eĉ politika propagando*". (Kursivigo nia, red. L.E.).

De la komenco Esperanto estas uzata preskaŭ ekskluzive de progresemaj, humanaj kaj kulturaj movadoj, konforme al la idealo de nia majstro. La kultura tasko de Esperanto estas kontraŭa al la faŝismo kaj naci-socialismo. Tial ni konsideras la uzadon de Esperanto por faŝistaj politikaj celoj kun ilia rasmalamo kaj rassubpremo kaj ceteraj barbaraĵoj *mal*honorigo de Esperanto, *mal*honorigo de ĝia kreinto D-ro Zamenhof, kiu — oni legu liajn vervajn paroladojn — estis demokrato!

Se efektive sub demokrataj registaroj nia afero nur malrapide marŝas — kion „Heroldo" ne pruvas — ni preferas iri la longan vojon de la demokrateco, pensante laŭ la nederlanda proverbo: Tiuj, kiuj estas konvinkitaj, ne rapidas.

Ons postpapier

voor persoonlijk gebruik is een succes. Na een enkele aankondiging in L.E. verkochten wij 3500 vellen papier en enveloppen. Bedrukt met een fraai Esperanto-vignet in twee kleuren kost dit per mapje van 10 enveloppen en 10 vel postpapier slechts 20 cent. Bij afzonderlijke bestelling 5 cent extra voor porto.

KIEL ONI JUĜAS!

Juĝi pri fremdaj popoloj kaj iliaj viv-cirkonstancoj ne estas facile. Eĉ se oni longe restadis en fremda lando, oni devas esti tre singarda pri tio. Ĉu ni ne aŭdis en la ĉi jara SAT-kongreso, ke eksterlanda kamarado, kiu vojaĝis kelkan tempon en Nederlando, mencias fantazian salajron, kiun *la* Nederlanda laboristo gajnas? Ankaŭ el ĉi subaj leteroj, kiujn ni antaŭ kelka tempo ricevis, montriĝas, kiel oni povas erari — se oni almenaŭ ne intence karikaturas la veron — kaj kiel tia erara juĝo eĉ povas esti danĝera al la interesoj de la laborista klaso:

Estimata Samideano.
Ĉi tiun semajnon mi ĉeestis paroladon de esperantisto, kiu vojaĝis en Svedujo kaj rakontis pri tiu vojaĝo.
Li i.a. asertis, ke la tieaj gesamideanoj, pro la pliboniĝado de la vivcirkonstancoj, ne plu havas idealojn kaj intereson por nia lingvo.
Laŭ li, ili havas grandan intereson nur por „brando" kaj trinkado de ¼ eĉ ½ litro da brando en unu vespero ne estas eksterordinara kaj ili eĉ ne ebriiĝas, ĉar ili havas sanan stomakon kaj kutimiĝis al la trinkado.
Je mia demando, ĉu li spertis tion en la tuta lando aŭ nur hazarde en unu grupo aŭ urbo, li senhezite respondis: „en la tuta lando".
Mi ankoraŭ ne volas kaj ne povas kredi, ke celkonsciaj lab. esperantistaj povas agi tiel kaj mi montris mian dubon.
Nun estas mia demando, ĉu vi povas informi min pri tio.
Se estas tiel, kiel li asertas, ni nur povas bedaŭri. Se ne estas tiel, li ofendegas la svedajn samideanojn. Jam antaŭe dankante kun esperantistaj salutoj
S. Graftdijk.

Do, laŭ la asertoj de tiu paroladinto, la moraleco de la svedaj laboristoj malfavore sanĝiĝis *pro pliboniĝo de iliaj vivcirkonstancoj!* Tio ne estas malgravaĵo! Tial ni turnis nin al K-do Ernst Eriksson, prezidanto de la Sveda Laborista Esperanto Asocio, social-demokrata parlamentano kaj estrarano de la Sveda Fervojista Sindikato, homo kompetenta, kun peto, skribi al ni sian opinion. Jen lia respondo:

Kara kamarado,
Kredu al mi, ke kiam mi ricevis vian leteron kaj estis leginta la enhavon, mi aspektis kiel demandosigno. Kie li — la fremdulo — estis, kaj en kiaj rondoj li vivis? La priskribita situacio estas al mi fremda kaj nekonata.
Depost 40 jaroj mi estas ano de abstinenca movado — ano de I.O.G.T. — Mi pro tio sufiĉe severe rigardas la sintenadon de homoj rilate la uzon de alkoholo. Sed tia bildo, kian pentras la fremdulo, estas en nia publika vivo tute nekonata, jes eĉ nebla. Neniam oni povas vidi trinkadon de alkoholo en kunvenoj. Ĉe ni oni tre malofte kunvenas en restoracioj; malgrandaj organizoj tamen kelkfoje en kafejoj. Do, en la unua okazo tute ne estas ia trinkado dum la kunsido, kaj en la dua okazo oni ja povas trinki kafon, teon, limonadon, mineralakvon, ĉar aliajn trinkaĵojn la kafejoj ne rajtas vendi.
Nature ekzistas personoj, kiuj ŝatas trinki brandon. Sed ilin oni ne povas vidi en kunvenoj. Ili kolektiĝas kie ajn, en hejmoj de unu el la rondo, en kabanoj je urborando, en arbaretoj, jes kion mi povus scii. Kutime ili ne apartenas al iu organizo, kaj se ili tion faras, ili preferas estis papermembroj. Ke ili neniam apartenas al movado, kiel la esperantista, estas memklare.
Kelkfoje oni povas vidi en popolamaso, jes eĉ en rondoj esperantistaj, personoj tuŝitaj de brandoebrio. Sed ili trinkas sekrete en kaŝitaj lokoj. Publike oni ne vidas ilian trinkadon. Konstato, ke ili trinkis ¼ aŭ ½ litron da brando, sekve estas neebla.
Do mi ripetas, ke en rondoj de esperantistoj, de socialistoj, de sindikate organizitaj laboristoj, de junulara movado, oni tute ne vidas tiajn bildojn, kiaj estas priskribitaj en la letero de k-do Graftdijk.
Pri nia laborista movado esperantista mi povas diri, ke ĝi tute ne stagnis. La movado estas same aspekta kiel antaŭ jaroj, kaj niaj kluboj laboras same fervore. Nature ni, kiuj aktive partoprenas en la movado, deziras, ke ĝi estu pli vigla, kresku pli rapide, k.t.p. Sed la movado ne meritas la juĝon, kiun donis al ĝi la fremdlandano. Cetere, ĉu la pliboniĝo de laborista klaso estas tiom rimarkinde bona, kiom supozigas la fremdulo? Vere la senlaboreco malgrandiĝis, pleje dank' al la klopodoj faritaj de socialdemokrata partio, havante la regpovon dum la lastaj 5 jaroj. Sed tamen ni havas konvinkon, ke multo estos farenda antaŭ ol ni povas esti pretaj kontentiĝi pri la vivcirkonstancoj.
Jen, kion mi povas diri pri via ĝenerala priskribo. Se lokoj estus nomitaj, mi ja povus ekzameni la detalojn. Sed mi energie defendas **la laboristajn esperantistojn** kontraŭ la ofendoj.
Kun koraj salutoj, kamarade,
Ernst Eriksson.
Prez. de Sveda Lab. Esp. Asocio.

Ne komenti, sed silenti estas elokventi!

Hoe kunnen rationele voormannen zo consequent onlogisch blijven?

Elk internationaal congres (behalve dan van de esperantisten), levert opnieuw en zal steeds opnieuw leveren, het meest sprekende bewijs van de taalmoeilijkheden, die onafwendbaar telkens weer naar voren treden en het bijwonen van een dergelijk congres tot een ware marteling maken. Hoe de besprekingen vruchtbaar kunnen zijn en tot bevredigende resultaten kunnen leiden, ja, dat zal wel tot de geheimen van de bezoekers behoren. Voor een buitenstaander is dat moeilijk te begrijpen en voor een logisch denkend mens eenvoudig een onmogelijkheid.

Het spreekt dan ook wel vanzelf, dat elke internationale bijeenkomst een bron van klachten oplevert, voor wat het gebruik van verschillende, door het overgrote deel der buitenlanders *niet* te volgen en te verstaan zijnde talen betreft. In L. E. van 9 October schrijft k-do Van Oorschot over deze „kleinigheid" bij de Wereld Schaakbond, die een vergadering hield in Stockholm van 11— 15 Augustus. Al een even treurig beeld, hoe overigens vooraanstaande, verlichte en vooruitstrevende mensen toch zo stuntelig en ezelachtig kunnen voortsukkelen op een onbegaanbaar pad, levert ons het verslag van het 21ste Internationale Congres tegen het Alcoholisme te Warschau in de week van 11 tot 18 September. In de „Geheelonthouder" no. 40 lezen we daaromtrent, dat aan dit congres officieel 31 landen deelnamen. Uit 24 landen waren leden aanwezig. Ons land was vertegenwoordigd door den heer P. v. d. Meulen, oud-voorzitter van de Ned. Vereniging tot Afschaffing van Alcoholhoudende Dranken, die sedert 1892 reeds 12 van deze congressen had bijgewoond (dus iemand, die van wanten weet!)

„De meeste heren spraken Pools, *voor bijna alle buitenlanders onverstaanbaar,* de rector viertalig, de Egyptische minister in het frans en de bisschop van de orthodoxe kerk eindigde in het frans.

Niet minder dan 170 referaten zijn op de verschillende samenkomsten gehouden. (Hoe leerzaam en gezellig, als je geen woord er van verstaan kunt!) *Een groot bezwaar* voor de buitenlandse deelnemers was, dat de polen bijna allen hun eigen taal spraken en de tijd niet toeliet, dat te vertalen. (Prosit!) Hoe tegemoetkomend de polen ook waren, dit was toch niet goed te verdedigen. Voor de buitenlanders, die de vrij grote reis ondernomen hadden — op de slotzitting spraken o. a. deelnemers uit Egypte, Mexico, Chili en Venuzuela — *ging daardoor een groot*

deel van het congres nutteloos voorbij".

In een ander verslag van de reis met de auto van het reizend drankweer-museum, dat ook op dit congres vertegenwoordigd was, putten we nog enkele opmerkelijke dingen omtrent de taalmoeilijkheden: „.... In zulke gevallen zagen we pas, wat een binnenweg in Polen betekent, waarbij nog kwam, dat wij van de aanwijzingen, die *natuurlijk in het pools* waren gesteld, vrijwel niets begrepen. *Wat valt er ook te begrijpen van een taal,* waarin het woord „auto" vertaald wordt door „samochodowa" en als men goede avond wil zeggen, men „dobry wieczór" moet durven zeggen, wat voor een Hollander, zelfs met een beetje duits en frans, nog onbegrijpelijk is". „.... Warschau is een stad van 1.200. 000 inwoners, en het grootste deel der mensen, die wij aanspraken, verstond alleen maar Pools, waarvan wij alleen maar die dag het woord „rechtuit" hadden geleerd...."

Uit al deze mededelingen en uitlatingen blijkt weer eens zonneklaar, hoe nodig het is, dat ons Esperanto over de hele wereld haar toepassing moet vinden op grote schaal en ook, hoe noodzakelijk het is, dat mensen, die herhaaldelijk dergelijke congressen en ook vreemde landen bezoeken, zich van de internationale taal op korte termijn op de hoogte stellen. Niet klagen, niet zuchten, maar aanpakken.

Wij, als arbeiders-esperantisten, hebben tot taak in onze vakverenigingen en andere culturele organisaties, die internationaal geregeld contact hebben, de besturen niet met rust te laten, maar voortdurend te stimuleren, door voorstellen in te dienen en besprekingen te voeren. Wat zou er tegen zijn b.v. voor te stellen, dat na verloop van enkele jaren, laat ons zeggen in 1940, alleen vertegenwoordigers voor afvaardiging naar internationale bijeenkomsten mogen worden gekozen, die voldoende het Esperanto onder de knie hebben. Anderen, die de talen niet kennen en practisch van deelneming aan de discussies uitgesloten zijn, behoren maar liever thuis te blijven.

G. J. Worst.

El malgranda ĝermo kreskis 18-branĉa kverko!

Antaŭ 30 jaroj kelkaj pioniroj fondis la „Amsterdama Laborista Societo Esperanto" (A.L.-S.E.). Kelkajn semajnojn antaŭe fondiĝis la Ĝenerala Haga Laborista Esperanto-Klubo". Tiuj ĉi du grupoj fondis en 1911a nian Federacion. Amsterdam nombras nun 18 sekciojn kun 870 membroj, Hago 10 sekciojn kun 405 membroj.

INGEZONDEN.

Wat is de oorzaak?

Deze vraag staat gelijk met wat k-do De Boer in vorige L.E. zegt met de woorden: Waar ligt het aan? Zeer typerend zijn deze twee titels, om één der oorzaken te tonen. N.B. Een **feit** is, dat de Esperanto-studie door een steeds groter wordende kring wordt aangevat en zeer begrijpelijk is, dat gelijkertijd het aantal cursisten dat studeren niet gewend is, tevens groter wordt en ik zeg met k-do S. en anderen, dat ons lesgeven daaraan moet worden aangepast. Moeilijkheden moeten wij voor den beginner uit de weg ruimen. Eerst later kunnen wij aan deze moeilijkheden beginnen, als wij, door middel van Esperanto zelf, bij hen de studie-energie hebben opgewekt. Esperanto heeft in zich het vermogen studie-energie op te wekken, die nodig is om de leerzame, dus opbouwende moeilijkheid te overwinnen. De grootste en energieslopende moeilijkheid geeft het vertaalsysteem; m.a.w.: **niet** Esperanto is moeilijk, maar de **nederlandse taal** maakt de studie moeilijk. Zie maar naar bovengenoemde titels. De vertaling van beide luidt: „Kio estas la kaŭzo?" Kijk nu maar eens naar het zinnetje: „Waar ligt het aan?" Slechts vier woorden, maar ook vier mogelijkheden om de zin fout te maken. Als wij dus weten, dat het maken van fouten niet stimulerend, maar energie-slopend werkt, dan moeten we tot de conclusie komen, dat vooral voor den beginner het vertalen zeer nadelig werkt. Ik laat niet vertalen, maar gebruik een speciaal oefenschrift, gebaseerd op het vraag-en-antwoord-systeem.

Een andere moeilijkheid, dus mede-oorzaak, is het woordjes leren. Psychologisch is verklaard, dat het van buiten leren van woorden op minstens drie manieren kan geschieden; 1e kan men een woord leren als onzinwoord, samenstelling van letters zonder een begrip er aan verbonden; 2e als een tweede woord van een ander woord (b.v. als men leert „tablo = tafel" en bij het lezen van **tablo** niet denkt aan het beeld wat men wel doet bij het zien van het nederlandse woord), 3e als naam van beeld, van voorwerp, handeling, etc. Men zij overtuigd, dat het urenlang inpompen van woorden, als het op manier 1 geschiedt, een vergeefse moeite is, want onzinwoorden zetten zich **niet** of alleen maar in een zekere volgorde, voorgoed in de hersenen vast. Door de tweede manier krijgen we esperantisten, die alles eerst in hun hoofd om moeten zetten, om het te kunnen begrijpen. Alhoewel de hersenen zeer snel werken, is dit hersenwerk belemmerend en vermoeiend bij het lezen en het aanhoren van het gesproken woord. Tevens om te antwoorden komen dan weer de moeilijkheden van vertalen. Dat dus de derde manier van woordenleren de vereiste is, is zeer begrijpelijk.

Men moet voor zich dus een beeld scheppen van het te leren woord. Hiervoor make men vragen en antwoorden. Zie de leerboeken „Komencanto, Petro, Kursa Lernolibro (Privat), Moderna Esp.-kurso en vele andere, die ons de weg wijzen. De plicht van den lesgever is de cursisten die weg op te leiden, door ze het vragen en antwoorden van de eerste avond af in toepassing te laten brengen en op die manier de woordjes te laten leren. Met de vraag „kio estas tio?" zijn duizenden woorden te leren.

Dan het bekende feit „Aardappelen schillen met de bijl." Ik acht het mogelijk, dat iemand, die slechts één wintercursus heeft doorlopen, het geleerde aan anderen kan overbrengen, maar.... hiervoor is ontegenzeggelijk een systeem nodig, dat gemakkelijk door een ieder te gebruiken is.

Ik meen, dat een dergelijk systeem reeds lang gevonden is en het slechts in boekvorm moet verschijnen, om aan de kameraden die noodgedwongen een cursus gaan leiden, een richtlijn zal geven.

De moeilijkheden van „daŭrigaj kursoj" of „konversaci-vesperoj" vinden beiden hun oorzaak in de begincursus.

Zonder een goed begin, geen goed vervolg.

Doco, Hago.

Van de Redactie.

Over het onderwerp „Onze beginners-cursussen" ontvingen wij nog enige stukken, die echter geen nieuwe gezichtspunten openden en daarom niet voor plaatsing in aanmerking komen.

En wegens gebrek aan ruimte, èn in het belang van het onderwerp zelf moeten wij de discussie thans staken. In een volgend nummer zal de redactie een slotbeschouwing geven. Daarna late men de verschillende meningen eens rustig bezinken en toetse ze aan eigen practijk.

Voorlopig moeten wij ruimte afstaan voor enige andere, niet minder belangrijke onderwerpen. Zo hopen wij in het Januari-nummer een begin te maken met een interessant rapport van een enquête, gehouden door onze ijverige afdeling Groningen, over het onderwerp: **Hoe organiseren we de conversatie-avonden?** Ongetwijfeld bestaat hiervoor evenveel belangstelling als voor het vorige.

Esperanto in de bibliotheken.

Meer en meer vindt Esperanto haar weg. Niet alleen bij de duizenden, die Esperanto min of meer hebben bestudeerd, maar ook bij de officiële instanties. Verschillende instellingen passen Esperanto met succes toe. Jaarbeurzen en organisaties, belast met de propaganda voor vreemdelingenverkeer, geven jaarlijks hun geschriften in Esperanto uit. Voor ons ligt een bescheiden, maar waardevolle brochure van slechts 8 pag.: een catalogus van Esperanto-boeken bij de openbare leeszaal en bibliotheek te Manchester. Na een korte inleiding volgt een lijst van ongeveer 150 leesboeken en 15 studieboeken. De laatste kunnen echter niet worden uitgeleend, maar worden wel in de leeszaal ter beschikking gesteld. Het leesmateriaal is zeer gevarieerd; het bevat zowel „La Fera Kalkanumo" en „Kandid", als „La Ora Ŝtuparo" en „Gösta Berling", om maar enige te noemen. Zowel pasverschenen boeken als *antiquarische* zijn in de bibliotheek aanwezig.

In een volgend nummer hopen we iets te vermelden over de Amsterdamse bibliotheek. Gaarne ontvingen we van onze leden in andere plaatsen inlichtingen betreffende bibliotheken aldaar. Tevens een goede raad: Vraagt om Esperanto-boeken! Dit is een reden voor het bibliotheekbestuur deze boeken te bestellen.

INGEZONDEN.

RESTU TAJLORO ĈE VIA LABORO!

Ne volante miksi min en la diskuton pri la problemo „kiel plej bone sukcesigi niajn kursojn", mi tamen ne povas ne kritiki unu eldiron de k-do De Boer en la lasta L.E.

Klopodante pruvi kiom li pravas, k-do De Boer mencias, ke li konas en U. „kursgvidantojn" (kial inter citiloj?), kiuj, sciante Esperanton eĉ ne duonan jaron, tamen prenas sur sin la gvidadon de kurso. Kaj plue li sugestias, ke tiaj kursoj apenaŭ povas havi sukceson.

Ĉu k-do De Boer pravas aŭ ne, pri tio mi ne diru mian opinion, sed liajn mencion kaj sugestion mi forte malaprobas. Kvankam ne menciante iun persone kaj parolante plurale, li tamen aludas iun; kaj ne ekzistas en U. unu federaciano, ne scianta, kiun kamaradon trafas tiu aludo.

Pro tiu fakto mi deziras defendi tiun kamaradon, kies scion pri Esperanto certe ne superas tiu de kdo De Boer, kaj kies kapablo gvidi kurson sufiĉe pruviĝis el la fakto, ke la 14 aŭ 15 partoprenantoj de lia kurso restis ĝisfine kaj senescepte aliĝis al la sekcio.

Ĉar mi mem havas ian sperton pri kursgvidado, mi deziris konvinki min pri la maniero, laŭ kiu tiu kamarado instruas, kaj malkaŝe mi diru, ke malgraŭ nelonga sperto, li scias tre lerte instrui.

K-do De Boer komprenu, ke la sukceso de kurso dependas ankaŭ de aliaj faktoroj krom lerto kaj sperto de ĝia gvidanto, nome de ties prestiĝo! Kaj nebona kursestro estas tiu, kiu trafe maltrafe atakas la prestiĝon de kolego! Utrechtano.

Discussie gesloten. (Red.).

VARA — Hilversum.

Golflengte 301.5 M.

Zaterdag 11 Dec. spreekt k-dino M. Koch-Koopal (in Esperanto) over „Zamenhof". Een herdenkingsrede bij de geboortedag van den schepper van Esperanto.

Zaterdag 25 December (1e Kerstdag) zingt mevr. Jo Hekkert-Van Eijsden enige Esperanto-liederen. Zie het programma elders in dit nummer.

Golflengte 1875 M.

Op Zaterdag 8 Januari 1938 bespreekt G. J. Degenkamp „Rigardante Malantaŭen" (In het jaar 2000) van Edw. Bellamy.

Door omstandigheden was kam. Pleysier verhinderd j.l. Zaterdag, 27 November, zijn causerie te houden over „Esperanto en de Radio". Deze is nu uitgesteld tot 5 Februari a.s.

De uitzendingen vinden plaats van 16.30—16.50 uur n.m.

RADIO PARIJS.

Golflengte 1648 M.

Dit station heeft 11 Nov. j.l. de 3e acte van „George Dandin" uitgezonden en is voornemens elke maand een Esperanto-programma te geven, mits er voldoende belangstelling voor bestaat. Zaterdag 11 December zal worden opgevoerd *„En la nebulo"*, radio-spel uit het Japanse leven, door J. Jamanoto.

Tijd van uitzending: 19.50—20.20. Daarna schrijve men dadelijk naar: Radio-Paris. Esperanto-dissendoj, 11 Rue François 1er, Paris 8e, met vermelding van de uitzendingen, die ge het liefst zoudt horen, b.v. opera, cabaret, toneel enz.

VERDA STACIO Brno (ook Praag).

Golflengten resp. 325 en 470 M.

Luistert naar het Esperanto-uurtje op 23 December om 21.55 uur. Uitgezonden wordt een melodrama „Kristnaska vespero".

Na afloop betuige men zijn sympathie aan *Verda Stacio,* Kounicova 44, Brno, Tsjechoslowakije.

S. A.T.-Kolono.

La Brusela O.K.K. jam ekzistas! La unua paŝo estas farita kaj plenkuraĝe kaj plenfide niaj k-doj aŭdigas sin per ĉi suba cirkulero. Ni deziras al la Brusela O.K.K. plenan sukceson kaj ni ĵuras, ke ni ĉiel helpos ĝin. Estas fakto, ke nur malmultaj Belgaj gek-doj vizitis la R'daman kongreson. Por „venĝi" nin, ni venos al Bruselo **po centoj!**

Karaj kamaradoj!

La Roterdama S.A.T.-kongreso brile sukcesis. Okulfrape ĝi pruvis, ke S.A.T. venkis la krizajn jarojn kaj firme paŝas al restarigo de sia antaŭa forto. La 18a okazos en Bruselo. Nek tempon, nek energion ni avaros, por ke ankaŭ ĝi plene sukcesu kaj estu plia impulso por S.A.T. Dum tiu ĉi kongresa jaro ni ĉiel helpos al S.A.T. fariĝi denove la potenca organizo, kia ĝi estis antaŭ la ekonomia krizo kaj la venko de l'faŝismo en centra Eŭropo!

En tiu epoko, la dinamismo de S.A.T. estis tia, ke baldaŭ la laborista esperanto-movado estis superonta la „neŭtralan"! S.A.T. en kelkaj jaroj eldonis 40 gravajn librojn: sciencaj kaj politikaj verkoj, proletaria kantaro kun 74 kantoj kun muziknotoj el 22 landoj kaj fine, la ĉefverko en la hodiaŭa esperanto-movado: la „Plena Vortaro".

S.A.T. eldonis **regule** 3 organojn: „Sennaciulo" (semajna) „Nova Epoko" (monata revue literatura) „Sennacieca Pedagogia Revuo".

La kongresoj vekis en la proletaj rondoj kreskantan intereson kaj arigis ĉiujare plurajn centojn da partoprenantoj!

La „Jarlibro de S.A.T." — 300 paĝa — kun adresoj de la membroj el 35 landoj estis sendata al ĉiu ano kaj konsistigis plej taŭgan tutmondan komunikilaron. Dank' al la jarlibro niaj kunvenoj ofte estis vizititaj de eksterlandaj kamaradoj, grava fakto pruvanta la utilon kaj la uzeblon de Esperanto.

Tia estis la stato de la proleta esperanto-movado!

Tia ni faru ĝin denove kun via helpo!

Tial, kara kamarado el F.L.E., leganto de „Sennaciulo", se vi plene konscias pri la alta signifo de Esperanto por la laborista klaso, faru pluan paŝon: **aliĝu al S.A.T.!**

S.A.T. ne estas partipolitika organizo! Ĝi estas tutmonda kulturorganizo de la esperanta klasbatala laboristaro. Al S.A.T., ĉiutendencaj laboristoj povas aliĝi! De sia naskiĝo S.A.T. estis kaj ĉiam restis **unueca!** Ĝi larĝe malfermas sian pordon al ĉiu fervora lab. esperantisto.

Do, helpu konstrui plej baldaŭ potencan S.A.T. por la progresa disvolvo de la tuta lab. esperanta movado! Preparu vin ĉeesti la bruselan S.A.T.-kongreson ne nur kiel gasto, sed kiel **ano de S.A.T.!**

Kun korfrataj salutoj, por la O.K.K. de la 18a S.A.T.-kongreso: Prezidanto: M. van Aelst. Sekretario: L. Strainchamps, 148, Avenue du Roi, St. Gilles, Bruxelles.

Ni memorigas la membrojn pri la al S-ulo aldonita verda folieto kun la (favoraj) tarifoj.

Sectie? — Afdelingo?

Ons Federatie-reglement spreekt van **afdelingen.** Toch noemen sommige afdelingen zich **sectie.** Sectie zus en zo van F.L.E. Men zegt daar: „Wij hebben het voorstel in de **sectie** besproken."

Onjuist!

Als men in Esperanto van zijn afdeling spreekt, zegt men natuurlijk: **sekcio** de F.L.E. en: Ni priparolis la proponon en nia **sekcio.** Niemand zal het in zijn hoofd halen te spreken van **afdelingo.** „Nia afdelingo voĉdonis kontraŭ la propono". Waarom dan wèl **sectie** in het Nederlands?

Men kome nu niet aandragen met het argument dat **sectie** een internationaal woord is. In dit geval is het een vertaald Esperanto-woord. Men noemt immers ook niet de afdeling van zijn vakbond of partij „sectie"!

Ons reglement spreekt van afdelingen.

Esperanto inter la infanoj.

Mededelingen van het „Infankomitato", Secr. W. Borsje, Multatulistraat 29 Rotterdam - West

Junular-renkontiĝo 1938.

Ĉar oni petis pri ĝi plurajn informojn, ni ĉi sube ankoraŭ aldonas la jenon:

Por ke la ekskurso, el propaganda vidpunkto ne estu senvalora, la I.K. deziras, ke ĝin partoprenu nur infanoj, kiuj skribe kaj parole jam kapablas iom praktiki Esperanton.

El ĉi tio ĉiu gvidanto komprenas, ke infano, eklerninte Esperanton en tiu ĉi sezono, ne povas partopreni la ekskurson.

Oni ne forgesu, ke la I.K. klopodos inviti eksterlandajn infanojn, do se la niaj ne regos la lingvon, la ekskurso fiaskos.

Por ke ni povu ekokupi nin pri la organizado por ĉi tiu ekskurso, ĉiu gvidanto senprokraste sendu al ni liston de partoprenontoj.

Kial la gvidantoj ankoraŭ ne mendis kvanton da kartoj, kiuj estas eldonitaj por la junulara renkontiĝo, escepte de nur du infangrupoj en Rotterdam? Komprenu, ke ju pli da kartoj estos forvendataj, des pli malaltaj estos la vojaĝkostoj. Oni mendu ilin ĉe k-dino A. C. Obbes, Boezemlaan 24, Rotterdam Noord, ĝironumero 226897.

Ni estos dankaj al gek-doj, kiuj povos helpi nin per materialo porinfana, ekz., infankantoj, teatraĵoj, -deklamaĵoj, -ludoj, ktp. Ĝis nun ni plej ofte devis al la petintoj respondi rifuze. Pri transskribado, multobligado ni mem zorgos.

La fermo kaj la sekigo de la Suda Maro. Uitgegeven door de Algem. Nederl. Verenvoor Vreemdelingenverkeer. Vertaald door J. R. G. Isbrücker. Prijs f 0.10.

Wie eens iets speciaal-nederlands aan zijn buitenlandsen correspondent wil tonen, zende hem dit boekje, dat een kort en duidelijk overzicht geeft van de geschiedenis der droogmaking van de Zuiderzee, met 32 afbeeldingen van dit grote en grootse werk.

Onze Libro-Servo is gaarne bereid het boekje zonder prijsverhoging aan uw correspondent toe te zenden.

MEDEDELINGEN VAN HET FEDERATIE BESTUUR

Sekretariaat: Postbus W. 6, Amsterdam (West) - Administratie: Postbus O. 50; Postgiro Amsterdam Nummer 144698, Libro-Servo: Postbus O. 50, Amsterdam (O.), Postgiro Amsterdam Nummer 111278

AFDELINGSBESTUREN EN CURSUSLEIDERS!

Abonnementen voor cursisten.

Het is thans van het grootste belang uw cursisten te doen abonneren op L E! Evenals gij zullen zij er prijs op stellen aan het einde van de volgende jaargang ook een volledige jaargang van „La Progresanto" te bezitten.

Dit is niet mogelijk, als zij eerst bij hun toetreden na de cursus ons orgaan ontvangen. Daarom leveren wij hun de nummers van Januari, Februari en Maart voor slechts 25 cent, terwijl zij daarbij — doch zolang de voorraad strekt — de nummers van October, November en December van de thans lopende jaargang ontvangen. Aarzelt dus niet langer en maakt

Alle cursisten abonné
Van ons orgaan L E!

Abonnementen voor niet-leden en cursisten.

Werft ook abonné's voor een *volledige* jaargang à f 1.25 per jaar onder niet-cursisten en niet-leden van onze organisatie.

Wie minstens 5 van zulke abonné's aanbrengt onder gelijktijdige toezending van het abonnementsgeld, ontvangt gratis een linnen band voor „La Progresanto."

Laat elke afdeling een actie op touw zetten voor het werven van nieuwe abonné's, of — nog beter — van nieuwe leden. Alle oud-leden moeten worden bezocht en minstens abonné gemaakt.

Het fed.bestuur zal voor dit doel aan elke afdeling een aantal exemplaren van het eerste nummer van de nieuwe jaargang toezenden.

Maakt reeds nu uw plannen!

La Progresanto.

Nu L.P. als afzonderlijk te abonneren studieblad is opgeheven, betuigt het Fed.bestuur zijn hartelijke dank aan K-dino M. Koch-Koopal, die gedurende 3 jaren haar echtgenoot met de administratie van dit blad is behulpzaam geweest.

Onze Taalrubrieken

zijn in dit nummer voor het laatst verschenen. Onze welgemeende dank aan K-doj Degenkamp en Lem, die jarenlang deze rubrieken, met de daaraan verbonden, doch niet voor ieder waarneembare vragenbus hebben verzorgd. Zij zullen hun krachten verder wijden aan „La Progresanto".

Van de administratie.

Als dit nummer verschijnt zijn aan alle afdelingen de ledenlijsten ter invulling toegezonden. Zij, die er geen of te weinig hebben ontvangen, melden dit *terstond* aan de administratie, Postbus O 50, waarheen ook *alle* correspondentie betreffende de ledenlijsten, niet ontvangen L.E. enz. moet worden gezonden. Dringend verzoek de namen *alfabetisch* te rangschikken, geen leden te vergeten — de vorige keer kostte dit aan de Federatie meer dan een gulden aan porto — en de lijsten *op tijd*, dat is op 1 Januari 1938, terug te zenden. Ook duide men nauwkeurig aan, welke de geedzoj zijn.

De Groene Maand-actie.

Gedurende de Groene Maand-actie hebben we de volgende kwantums van ons materiaal verkocht:

375.000	strooibiljetjes.
22.000	kalendertjes.
16.000	folders.
19.000	prop.-nummers van L.E.
5.600	brochures.
2.700	raambiljetten.
2.900	La Komencanto.
1.600	Nia Lernolibro.
1.900	La Malgranda Mondo.

Er is goed gezaaid, nu is het zaak te zorgen, dat in het voorjaar de oogst even rijk is!

K-do Vrees herstellende.

Wij zijn verheugd te kunnen mededelen, dat de toestand van K-do Vrees vooruitgaande is. Hij hoopt het ziekenhuis spoedig te kunnen verlaten. K-do Pouli van Amsterdam V werd bereid gevonden tijdelijk zijn werkzaamheden voor ons bestuur te verrichten.

La Vojo.

Wie kan ons helpen aan No. 8 van „La Vojo" van September 1936? Te zenden aan de Administratie. Bij voorbaat onze dank!

Met het oog op het afsluiten van de boeken, worden de abonné's van „La Vojo" verzocht vóór 31 Dec. a.s. hun abonnementsgeld te voldoen. Afzonderlijke aanmaningen worden niet verzonden.

Volgend L.E.

verschijnt 15 Januari. Copy moet uiterlijk 5 Jan. in ons bezit zijn.

DISTRIKTS MEDEDELINGEN

DISTRIKT AMSTERDAM.
Secr.: Solostraat 19hs.

Donderdag 16 December onze Zamenhof-avond in de grote zaal van Krasnapolsky. De biljetten à 24 cent zijn in de afdelingen, terwijl ook aan de zaal toegangsbewijzen verkrijgbaar zijn.

Aan het programma wordt medewerking verleend door het zangkoor „La nova Tempo", de bekende ballet-groep „Dynamo", met het ballet-pantomime „Demasqué", terwijl de niet minder bekende radio-artisten „The Hodlars" voor de vrolijke afwisseling zullen zorgen. Als spreker voor deze avond nodigden wij uit Inĝ. Julius Glück. Bij elkaar dus een programma, dat zowel voor onze leden als voor niet-esperantisten veel te genieten zal geven.

Voor de kinderen in ons district, welke een cursus volgen, of lid zijn van de kindergroepen, organiseren wij op de 2e Kerstdag een ochtendje in het „Rex-Theater", Haarlemmerstraat 31. Naast voordrachtjes, een zanggroepje en een goochelaar (in het Esperanto!) zullen er enige tekenfilmpjes vertoond worden, of een grote komische film. Toegangsprijs 10 cent. Kaarten bij bovenstaand adres.

DISTRICT HAARLEM.
Secr.: Ooievaarstraat 9.

Merkredon, la 15an de decembro okazos vespero memoriga al Zamenhof en Concertgebouw, Begijnenstraat. Enirkartoj po 25 kaj 10 cendoj akireblaj ĉe la grupestraroj de Haarlem, Beverwijk, Hillegom, Halfweg, Santpoort kaj IJmuiden; krome ĉe la salono. La salono estos malfermata je la 19.30a. La estraro.

DISTRIKT ROTTERDAM.
Secr.: Westerbeekstraat 57 (Zuid).

De Zamenhof-avond van ons district vindt plaats op Woensdag 15 December a.s. in „Lybelle", Ged. Vest. De toegangsprijs is 30 cent (voor werklozen 20 cent). Programma: Muziek van mandoline-orkest, zang van „Matenruĝo", toneel van de toneelgroep „Hamleto", films enz. Zij die nog geen kaarten kochten, kunnen dit nog net doen. Haast u!

Kadercursus: Bij wijze van proef organiseert ons district een reeks bijeenkomsten op Zondagmorgen waar inleidingen gehouden zullen worden over organisatorische en andere vraagstukken. Er is ruime gelegenheid tot gedachtenwisseling. De bijeenkomsten vinden plaats op de Zondagen 9, 23, 30 Januari en 13, 20 en 27 Februari, in de zaal Botersloot 101, aanvang 10.30 uur. De inleiders zijn: Coppens, Degenkamp, v. Essen, v. d. Goorbergh, Veen en Wels, de te bespreken onderwerpen: „La rilatoj inter S.A.T. kaj nia Federacio", „Kunvenreguloj", „La aŭtonomeco de la sekcio", „Tasko, rajto kaj devo de estrarano", „La rilatoj inter kursano kaj kursgvidanto" en „La strukturo de nia movado". Deelnemersprijs voor de gehele serie bijeenkomsten 30 cent. Aanmeldingen vóór 20 December bij den secretaris van het district. Hoewel wij in de eerste plaats de functionarissen van de afdelingen verwachten, zijn vanzelfsprekend ook anderen welkom!

Ook Federatieleden van afdelingen buiten Rotterdam kunnen deelnemen.

C. v. E.

DISTRICT ZEELAND.
Secr.: Nieuwstraat 29, Souburg.

Abusievelijk vermeldden wij in het vorig nummer, dat de secretaris iedere Donderdag 72 k.m. moest fietsen. Bedoeld is echter 72 k.m. reizen, waarvan 12 per fiets. (Red. L.E.).

AFD. ALBLASSERDAM.
Secr.: Woningbouw F 68.

La 27an de novembro ni festis nian 5-jaran ekzistadon per sukcesplena vespero, en kiu kunlaboris „La Hawajaj Amikoj" kaj kantĥoro „Door en voor het volk". K-do v. Essen en parolado instigis la reprezentantojn de diversaj neesperantistaj organizoj propagandi Esperanton kaj organizi kursojn. Diversaj reprezentantoj, i.a. de la fed.-estraro, prov. kaj roterdama distriktoj sekcioj Lekkerkerek, Kr. a. d. IJssel, Dordrecht, V.A.R.A., S.D.A.P., gratulis la sekcion kaj ĝian prezidanton, al kiu nia movado ŝuldas multe. Krom florojn la sekcio ricevis mondonacojn por sia biblioteko.

C. v. N.

AFD. AMERSFOORT II.
Secr.: Bisschopsweg 86.

Ni sukcesis fondi kurson por komunuma komisiono por senlaboruloj, gvidata laŭ Daltonsistemo. La gvidanto volonte ricevos de aliaj sekcioj, se ili gvidas saman kurson, iliajn rezultatojn.

A. v. Putten, secr.

AFD. A'DAM I. A.L.S.E.
Secr.: Van Helt, Stocadestraat 27.

Leden opgelet!

Ons 30-jarig jubileum zal worden besloten met het laten maken van een klubfoto, welke den leden ter herinnering zal worden aangeboden. De foto zal worden genomen in de open lucht, en wel voor het Koloniaal Instituut, op Zondag 19 Dec. 11 uur. Toont uw belangstelling, niemand mag daar ontbreken. De foto moet slagen!

Bij voldoende belangstelling zullen we onze bekende „kverko" (zie cliché in dit nummer) als briefkaart uitgeven. De prijs zal 5 cent zijn. H. Hessels, secr.

AFD. A'DAM X. „La Espero."
Secr.: Marnixstraat 64².

In het vorige bericht werd medegedeeld, dat de kindercursus plaats vindt op Maandagavond. Dit gebeurt echter op Dinsdagavond van 7-8 uur.

AFD. A'DAM XI.
Secr.: Nieuwe Hoogstraat 22².

Ondanks onze propaganda, waarbij wij de medewerking van het districtsbestuur genoten, konden wij er niet in slagen een cursus te organiseren. Ons lid k-do Polak leidt een cursus voor de A.N.D.B.

J. Pront, secr.

AFD. BREDA.
Secr.: Sikkelstraat 48.

Dank al nia festvespero kun ekspozicio kaj teatrajo „Nieuw Leven", ni sukcesis enskribi 12 novajn kursanojn. Ne estas multe, sed ni daŭrigu! M. v. Veen.

AFD. ENSCHEDE. „Antaŭen."
Secr.: Penninkstraat 14.

Onze afdeling zal voortaan **de eerste Woensdag van iedere maand vergaderen.** De andere Woensdagavonden zijn studieavonden. Gebruikt deze gelegenheid, gekdoj! Ieder zij aanwezig op de Zamenhofavond op 18 **December** in het gebouwtje van de I.O.G.T. Ook de cursisten, huisgenoten en kennissen zijn welkom. Woensdag **5 Jan. 1938** vindt de jaarvergadering plaats.

De secr.

AFD. GENT. Gentaj lab. Esperantistoj
Secr.: Maïsstraat 132.

Hierbij nodigen wij al onze leden uit tot het bijwonen van de grote jaarlijkse algemene vergadering, welke plaats heeft Zaterdag 18 December a.s. in ons lokaal koffiehuis „Het Belfort", Botermarkt 19.

Dagorde: 1. Zamenhof-herdenking. 2. Zedelijk verslag 1937. 3. Stoffelijk verslag 1937. 4. Bestuursverkiezing. Niemand ontbreke! Opgelet! Zaterdag 15 Januari a.s. heeft ons jaarlijks gezellig samenzijn plaats in „Ons Huis". Elkeen houdt die dag vrij!

Het Bestuur.

AFD. GOUDA II.
Secr.: Vlamingstraat 2.

En nia kunveno ni elektis kiel sekretarion, k-don Am. Jongerius, Vlamingstraat 2.

La estraro.

AFD. GRONINGEN. „La Norda Stelo."
Secr.: Noordspoorsingel 18.

In onze ledenvergadering werd k-do K. v. d. Wal als secretaris gekozen. Evenals verleden jaar vieren wij ook nu de Zamenhof-avond met de andere esperanto-groepen.

C. de Jager, waarn.-secr.

AFD. KOOG-ZAANDIJK.
Secr.: Tulpstraat 33, Koog aan de Zaan.

Ankaŭ nia sekcio havis bonan rezulton. Ni povis organizi komenc-kurson (30 partoprenantoj) kaj infan-kurson (23 partoprenantoj). Krom tio ĉiumarde okazas nia konversacia kunveno. La pasintan monaton k-do Geuzenbroek gvidis por ni tri fojojn bonegan kurson pri la trafiko. La forestintoj perdis multe. Ĉiu vizitu regule niajn kunvenojn. Konu vian esperantan devon.

J. Groeneschej, secr.

AFD. SANTPOORT-BLOEMENDAAL.
„La Torĉo." Secr.: Kritzingerstraat.

Wij kunnen mededelen dat wij er in mochten slagen na veel moeite een beginnerscursus te organiseren. Deze functioneert thans zeer goed. Wat betreft de gehouden wandeltocht delen wij mede, dat deze zeer slecht bezocht was. Waarschijnlijk door het slechte weer. Binnenkort hopen wij wederom een tocht te organiseren ook voor de cursisten. Vooral wijzen wij er nog op, dat de lessen bij k-dinoj Boon regelmatig moeten worden bezocht. Wij behandelen „Post la Kurso" en ook speciale moeilijke onderwerpen uit „La Komencanto". En tot slot: gedenk onze bibliotheek"....

C. Zwart, secr.

AFD. WINTERSWIJK. „Batalante ni venkos." Secr.: Berkenstraat 20.

Nia propagando havigis al ni kurson kun 15 partoprenantoj. Nia daŭriga kurso estas partoprenata de 7 anoj. La Zamenhof-rememoro okazos la 13an de decembro. Dankon al la fed.-estraro pro la mona helpo.

J. Lammers-Rauwerdink, sekr.

AFD. WORMER. „Solidareco."
Sekr.: Zandweg 82.

Niaj kursoj, en kiuj ni uzas „La Komencanto" kaj „Post la kurso" iras kontentige. Prelegon de k-do Brückenberger preskaŭ ĉiu membro ĉeestis. Ankaŭ tiel vizitu la konversaciojn, gek-doj!

F. Langeberg, sekr.

AFD. ZWOLLE.
Sekr.: St. Jozefstraat 4.

NEKROLOGO.

Post longa grava suferado, mortis la 28an de Novembro, nia sindona k-do

W. BOSCH.

Dum la sesjara membreco, ni ĉiam konstatis, ke li estas oferema kaj modesta kamarado.
Nia grupo neniam forgesos tiun indan homon.

Sekcio Zwolle.

